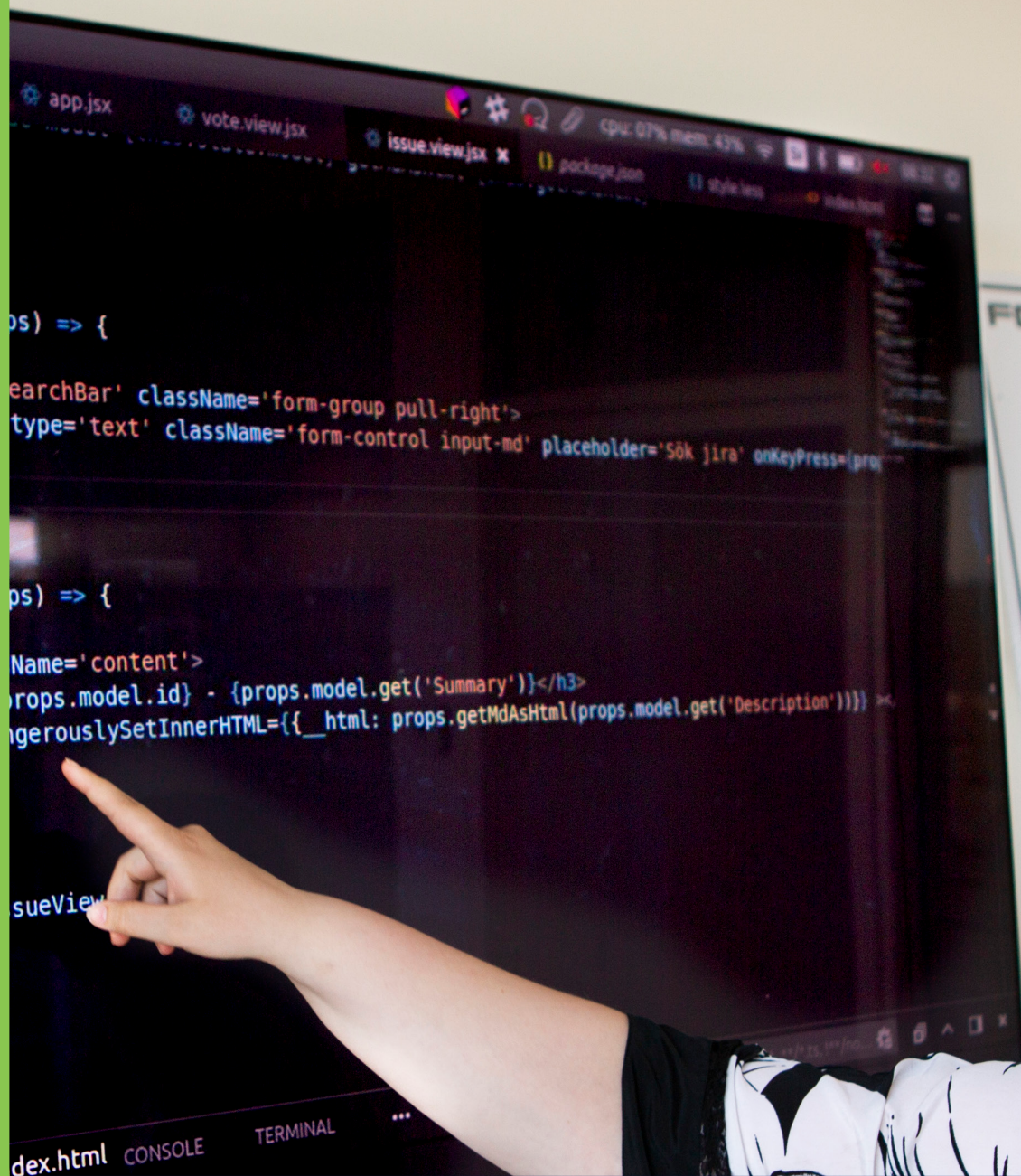

Arbetsmarknadsutsikterna

VÅREN 2018 KRONOBERGS LÄN

Prognos för arbetsmarknaden 2018–2019

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Text

Valdete Hashani, Arbetsförmedlingen, Analysavdelningen

Eftertryck tillåten med angivande av källa.

Arbetsförmedlingen 2018-06-13

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Konjunkturläget i Kronobergs län	6
2.1	Stark och mognande global konjunktur	6
2.2	Mogen konjunktur i Kronobergs län	7
3	Prognos över sysselsättning och arbetslöshet.....	9
3.1	Antalet sysselsatta ökar.....	9
3.2	Arbetslösheten minskar	10
3.3	Stora regionala skillnader	11
4	Efterfrågan på arbetskraft	12
4.1	Optimistiska rekryteringsplaner bland länets arbetsgivare	12
4.2	Arbetskraftsbristens konsekvenser	14
5	Näringsgrenar.....	16
5.1	Jord- och skogsbruk.....	16
5.2	Industri.....	17
5.3	Byggverksamhet	20
5.4	Privata tjänster	22
5.5	Offentliga tjänster	28
6	Utbudet av arbetskraft	30
6.1	Befolkningen fortsätter öka i Kronobergs län	30
6.2	Utrikesfödda står för tillskottet på arbetsmarknaden	31
6.3	Befolkningens utbildningsnivå	32
6.4	Fler som pendlar in länet för att arbeta.....	32
6.5	Förändringen i arbetskraftsutbudet	32
7	Fördjupningsruta: Kortutbildades arbetsmarknad	33
8	Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen	35
8.1	Arbetslöshetens utveckling.....	35
8.2	Fyra av fem i utsatt ställning på arbetsmarknaden.....	37
8.3	Stora skillnader i arbetslöshet mellan kommunerna i länet.....	39
9	Utmaningar på länets arbetsmarknad	40
9.1	Kompetensförsörjningen blir allt viktigare för en effektiv matchning.....	40
9.2	Utrikesföddas inträde på arbetsmarknaden avgörande	41
9.3	Motverka långa tider i arbetslöshet.....	42
10	Bilagor.....	43
10.1	Bilaga 1 Metod och urval.....	43
10.2	Bilaga 2 Definitioner	45
10.3	Bilaga 3 Arbetslöshetens sammansättning	46

1 Sammanfattning

Aktiviteten i den svenska ekonomin fortsätter att vara hög. Exporten är drivande i den ekonomiska tillväxten, mycket tack vare den goda stämningen såväl globalt som inom euroområdet. Denna utveckling främjar Kronobergs läns stämningsläge med arbetsgivare som ser en ljus framtid under prognosperioden 2018-2019. Även om efterfrågan på varor och tjänster bland privata arbetsgivare har fallit något, indikerar arbetsgivarna ändå en efterfrågeutveckling som är starkare än normalt. Den fortsatt positiva bilden återspeglas i det ökade behovet av personal. Majoriteten av länets arbetsgivare planerar att rekrytera det kommande året men hämmas av rekordhöga bristnivåer inom såväl privat som offentlig sektor.

Fler jobb i Kronobergs län

Det starka arbetsmarknadsläget kommer att generera en god sysselsättningstillväxt i Kronobergs län under 2018 och 2019. Efterfrågan på arbetskraft fortsätter att vara hög inom såväl det privata näringslivet som bland de offentliga verksamheterna. Detta framhålls också av resultaten i vårens intervjuundersökning som indikerar positiva inställningar till den framtida sysselsättningsutvecklingen. Tillväxten hämmas dock bristen på kompetens vid rekrytering. Såväl privata som offentliga arbetsgivare signalerar rekordhöga nivåer i svårigheten att hitta rätt kompetens. Med detta som bakgrund bedöms sysselsättningen öka med 1 300 personer under 2018 och med 900 personer under 2019. Ökningstakten i länet uppgår till 1,4 procent för 2018 och 0,9 procent för 2019. Privata tjänstenärings- och offentliga tjänster kommer att driva sysselsättningsutvecklingen även fortsättningsvis.

Arbetslösheten minskar marginellt de kommande åren...

Arbetslösheten har det senaste året haft en nedåtgående trend, även om minskningen har gått långsamt. Även ingången på 2018 har haft en liknande utveckling som kommer att hålla i sig året ut. I slutet av året förväntas den relativa arbetslösheten uppgå till 8,3 procent för att sedan fortsätta gå ner ytterligare till 8,2 procent i slutet av 2019. Uttryckt i antal är Arbetsförmedlingens bedömning att arbetslösheten kommer att minska med 100 personer till slutet av 2019.

... för att arbetsmarknaden inte är lika stark för alla inskrivna arbetslösa

Det starka arbetsmarknadsläget bidrar till att fler får arbete, men alla inskrivna arbetslösa kan inte tillgodogöra sig det. Bland några grupper, så som inskrivna arbetslösa med lägst gymnasial utbildning, har arbetslösheten minskat märkbart och kommer att fortsätta vara på låga nivåer. Motsatt utveckling gäller för personer med högst förgymnasial utbildning och andra inskrivna arbetslösa i utsatt ställning på arbetsmarknaden. Dessa individer löper

större risk att hamna i längre tider av arbetslöshet, då allt fler arbetsgivare efterfrågar en gymnasial eller eftergymnasial utbildning. En annan vattendelare bland inskrivna arbetslösa går mellan inrikes födda och utrikesfödda. Medan arbetslösheten bland utrikesfödda har ökat befinner sig inrikes föddas arbetslöshet på nivåer som kan kallas för full sysselsättning. I slutet av april 2018 utgjordes inskrivna arbetslösa till 80 procent av individer med utsatt ställning på arbetsmarknaden i länet.

Utmaningarna på länets arbetsmarknad

Rådande obalanser på arbetsmarknaden skapar stora utmaningar för matchningen mellan utbud och efterfrågan. Arbetsgivarna signalerar en stark efterfrågeutveckling och höga nivåer på rekryteringsplanerna. Parallellt blir bristen på arbetskraft allt mer påtagligt bland såväl privata som offentliga arbetsgivare. Samtidigt minskar arbetslösa med en stark ställning på arbetsmarknaden och de med svagare ställning behöver längre tid att komma närmare ett arbete. Detta innebär att tillgången på arbetssökande med efterfrågade kompetenser minskar. Matchning till utbildning som leder till jobb blir allt viktigare för att mildra bristsituationerna. Inom en del könssegregerade branscher i länet där det råder hög brist på kompetens kan det även vara viktigt att i större utsträckning arbeta med jämställdhetsperspektivet. Här har samtliga samhällets aktörer ett mycket viktigt ansvar att kommunicera information och kunskap samt främja normbrytande beteenden för att främja matchningen mellan efterfrågan och utbudet på arbetskraft.

Eftersom inskrivna arbetslösa som befinner sig längre ifrån arbetsmarknaden är en heterogen grupp behövs också individuellt anpassade insatser, allt ifrån grundläggande utbildningsinsatser till kompletterande utbildningsaktiviteter. Detta ställer större krav på utbildningsväsendets funktionssystem men också på individer att välja en utbildning med en tydlig inriktning mot bristyrken.

Universitet och högskolor har samtidigt en mycket viktig roll för kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. Det finns en hög risk att bristen på eftergymnasialt utbildad personal ger allvarliga konsekvenser i den långsiktiga sysselsättningstillväxten. Samtidigt är yrkeshögskolan i länet ett viktigt komplement till kompetensförsörjningen inom en rad bristyrken. Möjligheten att genomföra gymnasieutbildning i vuxen ålder skapar goda förutsättningar till att höja kompetenserna bland arbetssökande. Kommunerna i länet är mycket viktiga aktörer både som utbildningsanordnare och ur ett vägledningsperspektiv.

Med en befolkningsökning, särskilt inflödet av människor från andra länder, finns det ett starkt potentiellt tillskott av arbetskraft och sysselsättning som kan fylla bristsituationen på arbetsmarknaden. För att säkerställa en välfungerande integration av dessa personer ställs det stora krav på arbetsmarknadspolitikerna samt andra politikområden.

För att behålla tillskottet i arbetskraften och få fler kompetenser att söka sig till arbete inom länets gränser blir avslutningsvis såväl länets som bristyrkenas attraktionskraft som helhet allt viktigare.

2 Konjunkturläget i Kronobergs län

Den synkroniserade globala tillväxten fortsätter återhämta sig och flera globala prognosmakare i världen skruvar upp sina ekonomiska prognoser. Denna utveckling påverkar i sin tur efterfrågan på svenska varor och tjänster. I följande avsnitt beskrivs den internationella och nationella konjunkturutvecklingen med tyngdpunkt på de regionala förutsättningarna. Informationen bygger i synnerhet på Arbetsförmedlingens intervjuundersökning, men andra källor och jämförelse av vikt används för att skapa en bredare framtida bild om stämningsläget i Kronobergs län för prognosperioden 2018-2019.

2.1 Stark och mognande global konjunktur

Trots retoriken om den globala handeln med varor och tjänster har det haft en mindre påverkan på den faktiska utvecklingen, både den globala produktionen och världshandeln har fortsatt att förstärkas. Samtidigt syns allt tydligare tecken på kapacitetsbegränsningar vilket gör att investeringarna blir en allt viktigare motor för den fortsatta globala tillväxten.

Såväl globala framåtblickande indikatorer som indikatorer för enskilda länder fortsätter att visa styrka om än med en viss dämpning från tidigare mycket höga nivåer. I USA fortsätter arbetsmarknaden att utvecklas starkt och både hushåll och företag är optimistiska om framtiden. De nya skattereformerna tillsammans med offentliga utgiftsökningar ger också skjuts åt den amerikanska ekonomin under vår prognosperiod. Även utvecklingen i tillväxtekonomier har varit positiv med en stadig återhämtning i Brasilien och Ryssland och en uppgång i tillväxten i Indien. Euroområdet har också uppvisat starka indikatorer och god tillväxt. Området präglas av en tydlig bredd i tillväxten, både avseende ekonomin och arbetsmarknaden, men det finns fortsatt en stor skillnad i arbetslöshetsnivå mellan områdets länder. Tillsammans med den expansiva penningpolitiken för euroområdet bäddar det för fortsatt tillväxt.

I ljuset av konjunkturförstärkningen i omvärlden med ökade investeringar som allt viktigare tillväxtmotor är det framförallt exporten som har växlat upp och driver den höga konjunkturen i Sverige. Den starka uppgången i omvärlden och ökning av varuexporten gynnar de flesta industribranscher. Tidigare år har motorfordonsbranschen varit drivande för den svenska exporten men behovet av investeringar i takt med ökat kapacitetsutnyttjande i omvärlden gör att efterfrågan på investeringsvaror ger goda förutsättningar även för verkstadsindustrin.

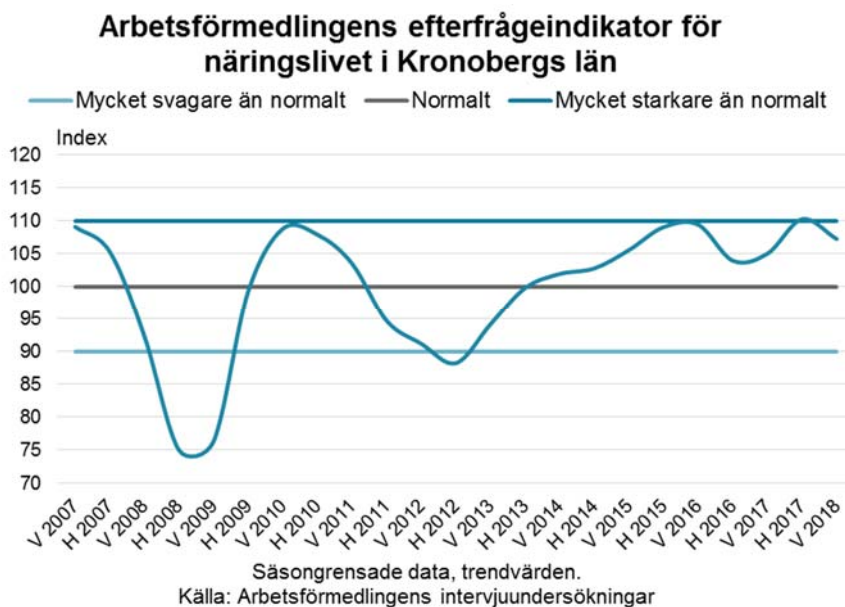
Arbetsmarknaden i Sverige är också fortsatt stark och leder till fler sysselsatta under 2018-2019 bland både inrikes- och utrikesfödda. Parallellt fortsätter bristen på arbetskraft att stiga hos både privata och offentliga arbetsgivare i landet som helhet, vilket bromsar sysselsättningsökningen under prognosperioden.

Hushållens stämningssläge har dämpats något. Förklaringen är en minskad optimism om hur den egna ekonomin kommer att utvecklas det närmaste året, vilket kan förklaras av ändrade villkor för att köpa kapitalvaror i nuläget.

Helhetsintrycket av konjunkturläget är internationell tillväxt som återspeglar sig såväl inom euroområdet som i Sverige. Den samlade bedömningen är att rådande konjunkturläge kommer att fortsätta mogna under prognosperioden fram till 2019.¹

2.2 Mogen konjunktur i Kronobergs län

Efterfrågeindikatorn för Kronobergs län föll under våren, från att ha legat runt 110 under den senaste undersökningen, till att nu ligga strax över 107. Bedömningarna ligger dock kvar på en god nivå och en klar majoritet (95 procent) av arbetsgivarna tror fortfarande på att efterfrågan på deras varor och tjänster kommer att vara oförändrad eller öka.² I diagrammet nedan, som är korrigerat för säsongvariationer, beskrivs arbetsgivarnas efterfrågeförväntningar för de kommande sex månaderna.³

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator pekar alltså på att den tidigare starka uppgången är i en mognare fas i Kronobergs län, men att arbetsgivarna ändå är fortsatt optimistiska och förväntar sig en efterfrågeutveckling i en starkare takt än normalt. Dämpningen från höstens höga nivå följer samma mönster som i de småländska grannlänerna. Även sett på lite längre sikt över prognosperioden förväntar sig privata arbetsgivare mest identisk utveckling på efterfrågan av varor och tjänster.

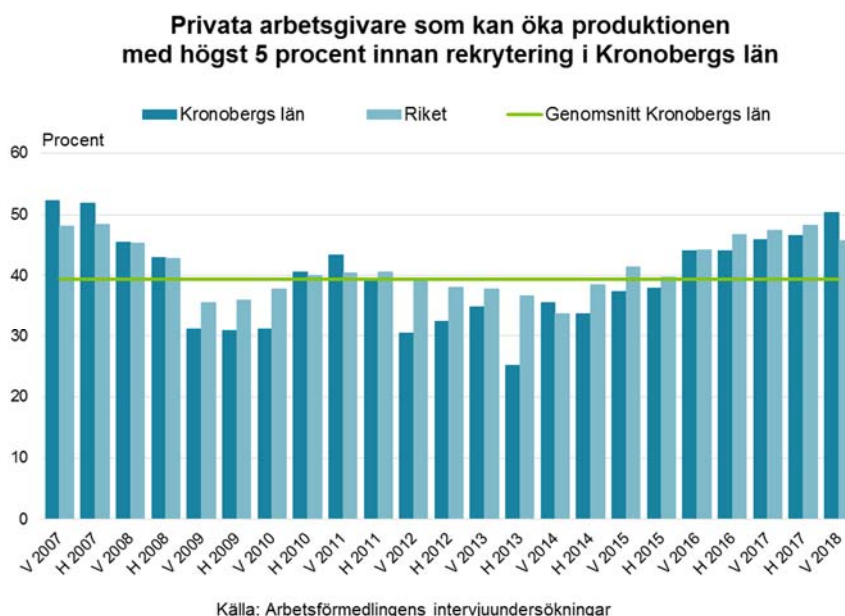
¹ För en djupare diskussion om omvärldsläget finns att läsa på Arbetsmarknadsutsikterna våren 2018 på riksnivå.

² 47 procent av arbetsgivarna ser en oförändrad efterfrågeutveckling samtidigt som 48 procent ser en uppgång.

³ Värden över 100 ska utläsas som att det förväntade konjunkturläget är starkare än normalt och ett värde under 100 är alltså en indikation på att förväntningarna är svagare än vanligt.

Det noterades rekordstarka förväntningar inom industrin under fjolårets båda undersökningar. I vårens undersökning är förväntningarna inte lika optimistiska men de är alltså starkare än den genomsnittliga utvecklingen för länet. Vad gäller de andra branscherna inom det privata näringslivet i länet så redovisar samtliga en positiv framtida marknadsutveckling. De starkaste bedömningarna görs av företagen inom information och kommunikation, byggverksamheten, hotell och restaurang, handel samt finansiell verksamhet och företagstjänster. Företagen inom transportsektorn och jord och skogsbruk svarar för något svagare bedömningar.⁴

De senaste årens starka efterfrågeutveckling på varor och tjänster inom det privata näringslivet har också fört med sig att de lediga personalresurserna bland privata arbetsgivare krymper. I vårens intervjuundersökning uppger hälften av arbetsgivarna att de endast kan öka sin verksamhet med 5 procent med befintlig personalstyrka. Nivån ligger klart över det historiska genomsnittet för länet och uppgår till nästan i nivå med hösten 2007, se diagram nedan.

Det höga kapacitetsutnyttjandet bland privata arbetsgivare är en naturlig konsekvens av det långvariga höga konjunkturläget i länet. De lediga personalresurserna är minst inom byggverksamheten, jord- och skogsverksamhet samt inom transportnäringen. De största inslagen av lediga personalresurser återfinns inom hotell- och restaurang samt personliga och kulturella tjänster.

Den samlade bilden är att alla Arbetsförmedlingens framtidsblickande indikatorer visar på ett fortsatt starkt arbetsmarknadsläge under 2018 och 2019 i länet.

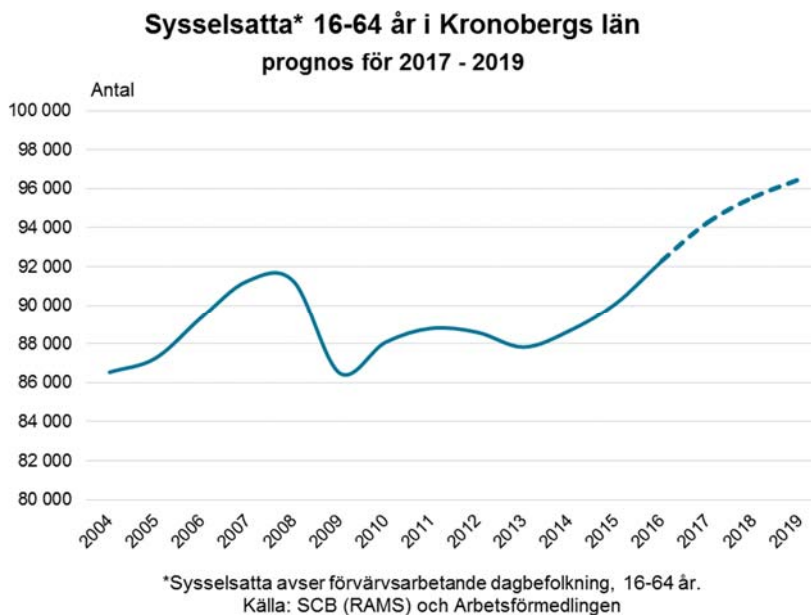
⁴ För mer information respektive delbransch läs kapitlet *Näringsgrenar*

3 Prognos över sysselsättning och arbetslöshet

Prognosen för länets sysselsättningsutveckling grundas på flera faktorer. Bland annat av hur arbetsgivarna har svarat på frågan om antalet anställda under kommande år och deras bedömningar om efterfrågeutvecklingen framöver. Även bedömningar om den globala konjunkturen och framförallt utvecklingen inom euroområdet har betydelse för bedömningarna.

3.1 Antalet sysselsatta ökar

Det goda konjunkturläget och de senaste årens befolkningsökning främjar den starka sysselsättningsutvecklingen i Kronobergs län. Detta framhålls också av resultaten i vårens intervjuundersökning som indikerar positiva inställningar till den framtida sysselsättningsutvecklingen. Diagrammet nedan illustrerar sysselsättningsutvecklingen för perioden mellan 2004 och 2018. Sammantaget pekar såväl faktisk statistik som framåtblickande indikatorer på att efterfrågan på arbetskraft kommer att vara fortsatt hög, vilket innebär att sysselsättningen kommer att öka i en god takt fram till 2019.

Med detta som bakgrund bedöms sysselsättningen öka med 1 300 personer under 2018 och med 900 personer under 2019. Sysselsättningsökningen i länet motsvarar en ökning på 1,4 procent för 2018 och 0,9 procent för 2019 i förhållande till det totala antalet sysselsatta 16-64 år. Länet har därmed återhämtat sig från tidigare finanskris och kommer att öka i en god takt under prognosperioden. Offentliga tjänster och privata tjänster kommer att driva sysselsättningsutvecklingen även fortsättningsvis.

3.2 Arbetslösheten minskar

Befolkningstillväxten i Kronobergs län medför en successivt växande arbetskraft⁵, vilket långsiktigt kan innebära potentiellt högre nivåer både för sysselsatta och arbetslösa. Detta är beroende av utvecklingen på arbetsmarknaden som i sin tur påverkas av de konjunkturella förändringarna. Nivån i den relativa arbetslösheten påverkas av vilken av dessa parametrar som växer snabbast. En säsongrensad serie uppvisar, enligt diagrammet nedan, i stort sett en stagnerad utveckling av arbetslösheten i länet.

Med vårens prognos förändras inte den utvecklingen markant utan bedömningen från höstens prognos står kvar med en marginell nedrevidering för kommande prognosperiod. Arbetslösheten förväntas minska något till slutet av 2018 och uppgå till 8,3 procent, för att sedan minska ytterligare till en nivå på 8,2 procent i slutet av 2019. Uttryckt i antal är Arbetsförmedlingens bedömning att arbetslösheten kommer minska med 100 personer fram till kvartal fyra 2019. Det starka arbetsmarknadsläget bidrar till att fler får ett arbete, men det är inte lika starkt för alla inskrivna arbetslösa. Bland några grupper, så som inskrivna arbetslösa med lägst gymnasial utbildning, har arbetslösheten minskat märkbart och kommer att fortsätta vara på låga nivåer. Motsatt utveckling gäller för inskrivna arbetslösa med kortare utbildningsbakgrund och inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden.⁶

Sammantaget beräknas omkring 7 900 personer vara arbetslösa det fjärde kvartalet 2018 och 7 800 samma period 2019.

⁵ Läs mer om befolknings- och arbetskraftsutvecklingen i kapitlet "Befolkning och arbetskraft".

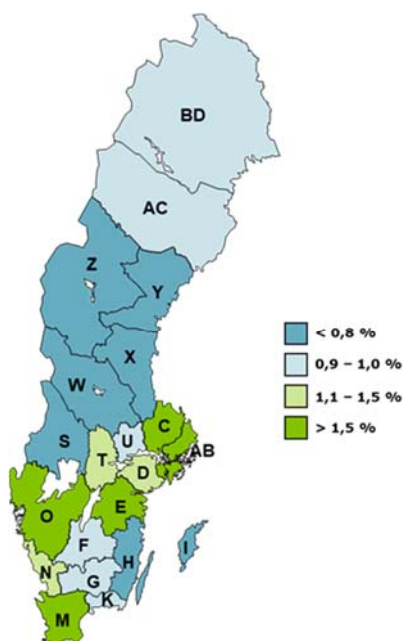
⁶ Läs mer om inskrivna arbetslösa under kapitlet "Arbetslöshetens sammansättning".

3.3 Stora regionala skillnader

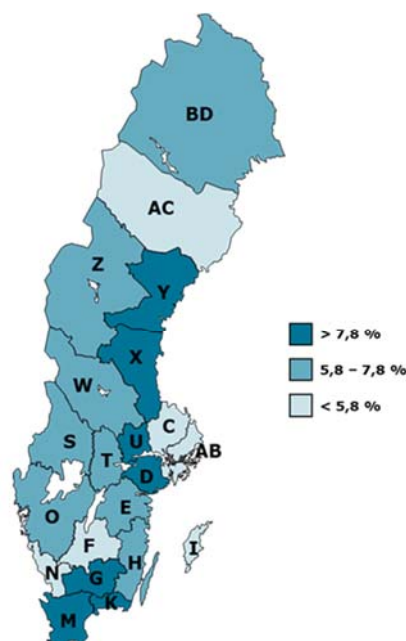
Från flera perspektiv kan landets arbetsmarknad beskrivas som varierande. Ett av dessa perspektiv är det geografiska där de regionala arbetsmarknaderna uppvisar skiftande utveckling. Arbetsförmedlingen bedömer att sysselsättningen kommer att öka under 2018 och 2019. Störst ökning väntas i de tre storstadslänen Stockholm, Skåne och Västra Götaland. Östergötlands län visar också på en stark utveckling och kommer att hålla samma takt som storstadslänen. Även arbetslöshetsnivåerna skiljer sig mellan länen, vilket kommer att vara fallet även framöver.

Utvecklingen i Kronobergs län jämfört med riket och övriga län kan enklast beskrivas som att länet befinner sig i ett slags mellanläge. Det är inte lika stark tillväxt av arbetstillfällen som i storstadsregionerna, men utvecklingen är bättre än för exempelvis länen i mellersta Sverige. Mer om landets regionala utveckling finns att läsa i ett särskilt avsnitt i Arbetsförmedlingens prognos över riket.

**Förväntad procentuell
sysselsättnings- förändring (16-64 år)
mellan kvartal 4 2016 och kvartal 4
2017**

**Inskrivna arbetslösa 16-64 år som
andel av registerbaserad arbetskraft,
prognos kvartal 4 2017**

AB	Stockholm	I	Gotland	U	Västmanland
C	Uppsala	K	Blekinge	W	Dalarna
D	Södermanland	M	Skåne	X	Gävleborg
E	Östergötland	N	Halland	Y	Västernorrland
F	Jönköping	O	Västra Götaland	Z	Jämtland
G	Kronoberg	S	Värmland	AC	Västerbotten
H	Kalmar	T	Örebro	BD	Norrbotten

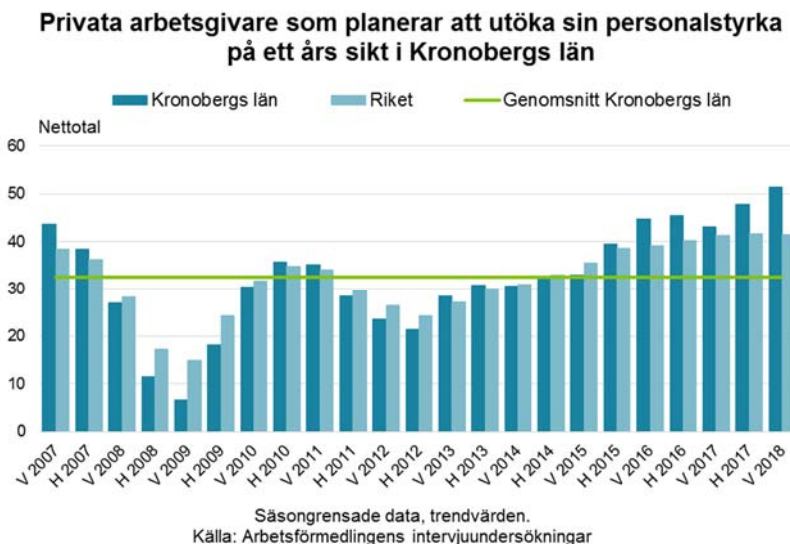
4 Efterfrågan på arbetskraft

Efterfrågan på arbetskraft blir fortsatt hög samtidigt som tillgången på utbildad arbetskraft krymper. Arbetsförmedlingens huvuduppdrag att matcha arbetssökande mot arbetsgivarnas behov blir allt mer central, men också allt mer komplext. I det här avsnittet beskrivs efterfrågan på arbetskraft samt bristnivåernas utveckling och konsekvenser.

4.1 Optimistiska rekryteringsplaner bland länets arbetsgivare

Den svenska arbetsmarknaden fortsätter att hålla en hög nivå under första halvåret på 2018. Även Arbetsförmedlingens framtåblickande indikator för länet visar på att efterfrågeutvecklingen förväntas hålla en högre utvecklingstakt än normalt. En annan indikator på hur arbetsmarknaden utvecklar sig är arbetsgivarnas varsel om kommande uppsägningar. Med undantag för några toppar har varselalen i länet varit låga under en längre tid. Även i april 2018 fortsätter varselalen (10 personer) ligga långt under det historiska genomsnittet för Kronobergs län.

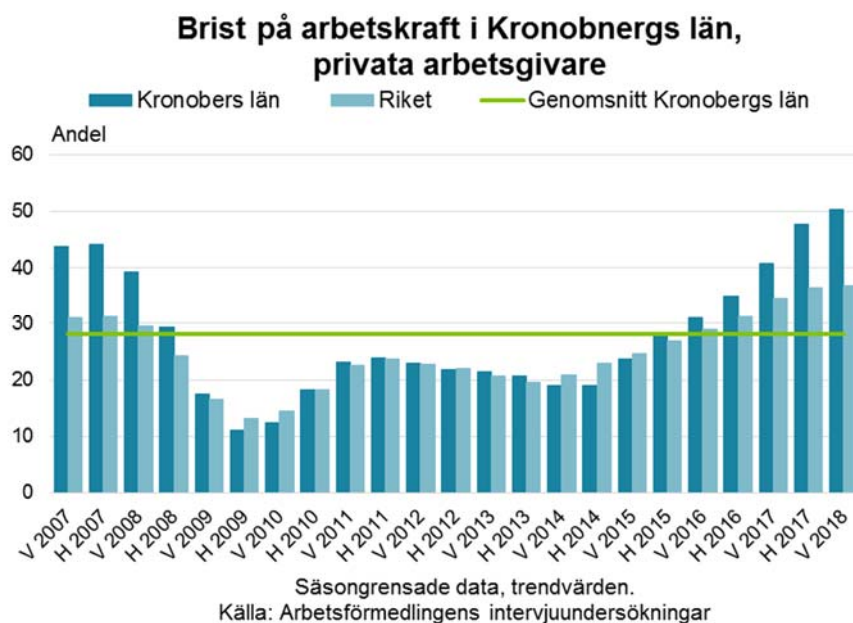
Det goda konjunkturläget återspeglas i vårens undersökning med arbetsgivarna i länet som bedömer ett ökat behov av anställda under prognosperioden. Andelen arbetsgivare som anger en utökning av personalstyrkan är på rekordhög nivå och uppgick till 51 procent, vilket är klart över det historiska genomsnittet (se diagrammet nedan). På riksnivå har bedömningarna avmattats något och befinner sig på en oförändrad nivå jämfört med de två senaste prognosperioderna.

Företagens efterfrågan på arbetskraft förändras över tid och tenderar att vara nära kopplad till det rådande konjunkturläget. Generellt sett gäller att vid en konjunkturförbättring ökar efterfrågan på arbetskraft, samtidigt som antalet lediga

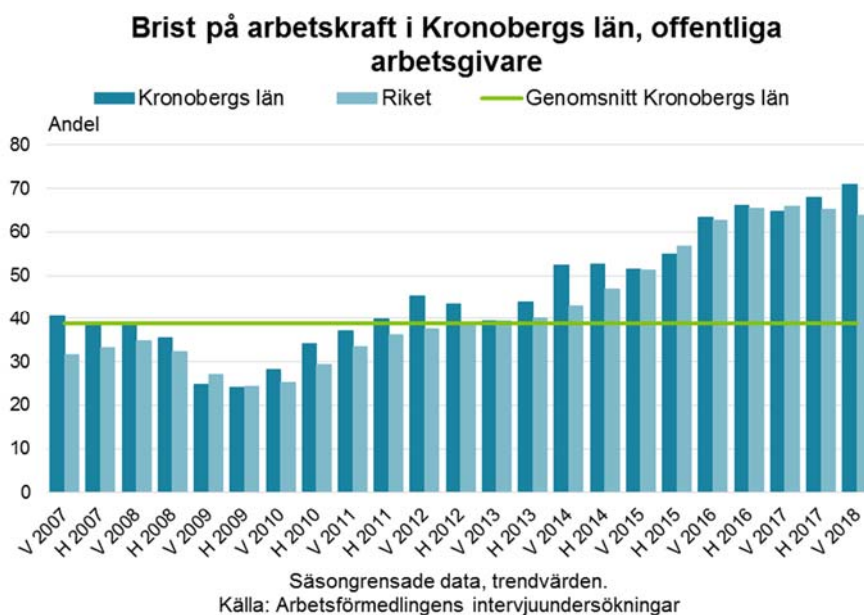
resurser på arbetsmarknaden minskar och vice versa. För företagen innebär detta att det i allmänhet är något svårare att hitta efterfrågad kompetens i ett starkare konjunkturläge än i det motsatta förhållandet. Dessa förhållanden blir särskilt tydliga om konjunkturförändringen håller i sig över en längre tid. Sett på mycket lång sikt bestäms bristen respektive överskottet av arbetskraft också utav en mängd andra faktorer, så som exempelvis demografi, arbetskraftsdeltagande och utbildningsnivå.

Rekordmånga arbetsgivare inom både den privata och offentliga sektorn uppger i vårens intervjuundersökning att de under de senaste sex månaderna upplevt svårigheter att rekrytera. I diagrammet nedan redogörs utvecklingen av andelen arbetsgivare inom privata näringslivet i länet som upplevt brist vid rekrytering av arbetskraft. Hälften av länets privata arbetsgivare har upplevt brist vid rekrytering de senaste sex månaderna. Länets bristnivåer är de högsta av alla län i landet och betydligt högre än riksnivån.

Bedömningarna från de senaste åren ligger över det historiska genomsnittet för länet vilket indikerar att det är något svårare än normalt att hitta den kompetens som efterfrågas. Mycket pekar på att bristen kommer ligga kvar på dessa nivåer. Det hänger samman med stigande sysselsättning och fortsatt stora behov av ersättningsrekrytering. Konjunkturläget har sedan 2014 genomgående legat på starkare nivåer än normalt, vilket har gynnat bland annat den kvalificerade arbetskraften, där arbetslösheten minskat och nu ligger på låga arbetslöshetsnivåer. De högsta bristnivåerna upplevs inom byggverksamheten och industri. Vid en uppdelning av företagen på storleksklass upplevs de högsta bristnivåerna vid rekrytering bland arbetsgivare med mer än 100 anställda, även om bristnivåerna är relativt höga även bland medelstora företag.

Rekryteringsläget bland de offentliga arbetsgivarna blir allt mer ansträngd. Bristtalen inom de offentliga verksamheterna i länet har ökat kraftigt de fyra senaste undersökningarna och är ihållande på höga nivåer. I vårens intervjuundersökning uppger drygt 71 procent av arbetsgivarna inom den offentliga tjänstesektorn att de upplevt brist vid rekrytering de senaste sex månaderna. Det är marginella skillnader jämfört med riket, men Kronobergs län ställer sig bland topp fem länen med högst brist på arbetskraft. Diagrammet nedan redogör utvecklingen av bristtalen inom de offentliga verksamheterna.

De senaste årens utveckling av bristnivåerna tyder på ett stort rekryteringsbehov inom länets offentliga verksamheter. En orsak till svårigheterna att hitta personal inom den offentliga tjänstesektorn är att bristen allt som oftast berör yrken som ställer krav på lång eftergymnasial utbildning. Arbetsförmedlingen har begränsande möjligheter att påverka denna problematik och matchningen inom området. Bedömningen är att det inte finns några utsikter för att rekryteringsläget skulle mildras, men inte heller öka markant eftersom bristnivåerna är redan höga.

4.2 Arbetskraftsbristens konsekvenser

Utvecklingen av bristen på arbetskraft de senaste åren har inneburit olika konsekvenser för verksamheterna och arbetsställena. Den vanligaste konsekvensen var att befintlig personal fick arbeta mer. Det är stora variationer i hur bristen upplevs mellan länets olika näringsgrenar. Inom en rad yrken kommer en åldrande personalstyrka i kombination med att det utbildas för få inom yrket medföra att arbetsgivarna får det fortsatt mycket svårt att fylla kommande vakanser.

Det är inte bara rekryteringsprocessen som påverkas av bristen på arbetskraft utan också den dagliga verksamheten ute på länets arbetsplatser. Var fjärde arbetsgivare inom offentlig sektor som upplevt brist på arbetskraft vid rekrytering uppger att det

har påverkat kvaliteten på servicen på ett negativt sätt. Bristen inom offentlig sektor är på det viset allvarlig då det i viss mån påverkar servicen hos viktiga funktioner i samhället.

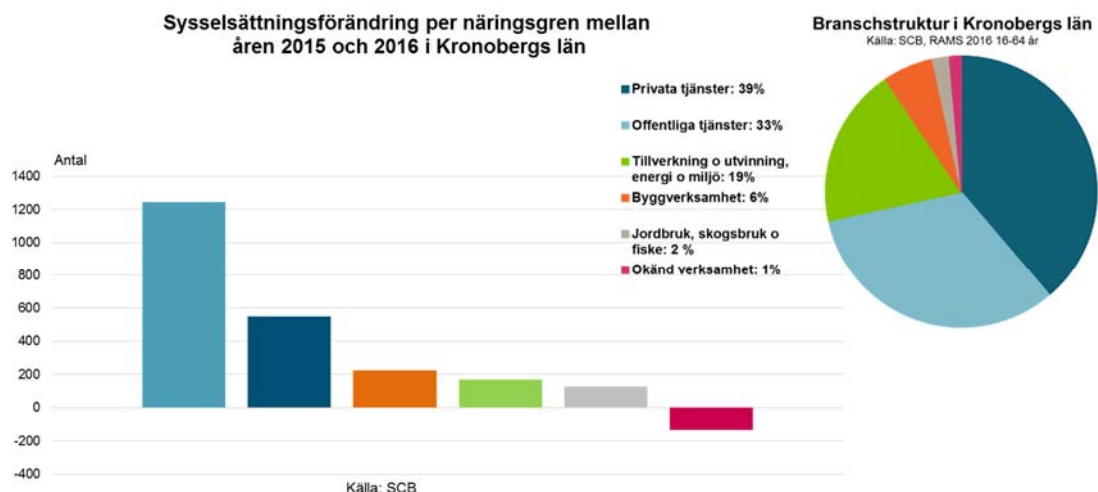
Bland privata arbetsgivare är det också vanligt att man inte lyckas rekrytera och får därmed tacka nej till ordrar. Detta kan vara bekymrande för länets produktivitet och produktivitetstillväxt. Glädjande är däremot att det verkar vara ovanligt att man planerar att förlägga produktionen utomlands på grund av arbetskraftsbristen. Positivt är också att vissa företag väljer att internutbilda sin egen personal för att lösa bristen på kompetens till svårrekryterade tjänster.

5 Näringsgrenar

I följande avsnitt redovisas bedömningen för branschernas sysselsättningsutveckling för perioden 2018 och 2019. Analyserna bygger på svaren från Arbetsförmedlingens intervjuundersökning för alla näringsgrenar i Kronobergs län våren 2018.

Länet har präglats av en positiv sysselsättning ända sedan 2014. Den långdragna goda konjunkturen i länet har generat många nya jobb. Under 2016 ökade antalet sysselsatta i åldrarna 16-64 år i länet med drygt 2 190 personer, varav 1 100 män och 1 090 kvinnor. Totalt var det 92 470 sysselsatta i Kronobergs län i slutet av 2016. Den största sysselsättningsökningen återfinns inom offentliga tjänster och privata tjänster, läs mer i respektive näringsgrens kapitel.

Diagrammen nedan illustrerar andelen förvärvsarbetande per bransch i länet (cirkeldiagrammet) samt sysselsättningsförändringen per näringsgren mellan åren 2015 och 2016 i Kronobergs län (cirkeldiagrammet) samt sysselsättningsförändringen per näringsgren mellan åren 2015 och 2016. Kronobergs län har en varierad näringsstruktur där de mest framträdande näringsgrenarna återfinns inom offentlig sektor, privata tjänster och industri.

Den starka framtidstron bland länets arbetsgivare håller i sig även under vårens undersökning. Den uppvisar en fortsatt positiv bild vad gäller länets efterfrågeutveckling och flertalet branscher förutser dessutom ett ökat personalbehov. Bedömningen för prognosperioden är att länets sysselsättning ökar med totalt 1 600 personer fram till slutet av 2019. Jobbtillväxten kommer att fortsätta vara störst inom länets offentliga tjänstesektor samt inom den privata tjänstenäringen, men takten kommer att hållas tillbaka av de höga arbetskraftsbristnivåerna som råder i länet.

5.1 Jord- och skogsbruk

Näringsgrenen jord- och skogsbruk sysselsätter drygt två procent av totala sysselsättningen i Kronobergs län. Utöver arbete med jord- och skogsbruk omfattas

branschen även av uppfödning och skötsel av djur samt fiske. Branschen är mansdominerad då 80 procent av de sysselsatta är män. Konjunkturen inom näringsgrenen och lönsamheten har förbättrats men riskerar att mattas av under prognosperioden. Detta räcker dock inte för att antalet sysselsatta ska öka under 2018 och 2019. Antalet förvärvsarbetande i branschen har under en längre tid visat på en svagt nedåtgående trend med en årlig genomsnittlig minskningstakt på 2,1 procent mellan åren 2008 och 2016. Näringsgrenen är styrd av den internationella konkurrensen, vilket påverkar lönsamheten.

Det svenska skogsbruket är mycket exportberoende, såväl i riket som i länet. Den positiva omvärldskonjunkturen främjar exporttillväxten även i Kronobergs län. Enligt Skogsindustriernas senaste konjunkturrapport råder det en positiv utveckling för den svenska trävarumarknaden. En mycket god byggaktivitet, på den för svensk del så viktiga, europeiska marknaden gör efterfrågan på trä starkare än någonsin.⁷

I Arbetsförmedlingens undersökning våren 2018 har länets jord- och skogsföretag en god framtidstro om efterfrågeutveckling på deras varor och tjänster. 40 procent av arbetsgivarna inom branschen förutser en positiv utveckling på ett års sikt. Kapacitetsutnyttjandet inom näringsgrenen fortsätter stiga jämfört med våren 2017 och hela 88 procent av företagen uppger nu att de endast kan öka sin produktion med upp till tio procent innan det behöver anställas fler. Anställningsplanerna bland jord- och skogsföretagen ligger svagt positiva, men allt fler uppger att det blir allt svårare att hitta den kompetens man eftersöker vid anställning. Det var 41 procent av arbetsgivarna som upplevde brist på arbetskraft vid rekrytering det senaste halvåret. Exempel på yrken som anses vara något svårare att rekrytera till är skogsarbetare och skogsmaskinförare.

Den samlade bedömningen är att utvecklingen av sysselsättningen inom näringsgrenen kommer att vara oförändrat under prognosperioden. Det starka omvärldsläget kommer inte att ha en nämnvärd påverkan på antalet förvärvsarbetande. Eftersom näringsgrenen endast står för två procent av länets sysselsättning blir dock effekten på det totala antalet jobbtillväxten liten.

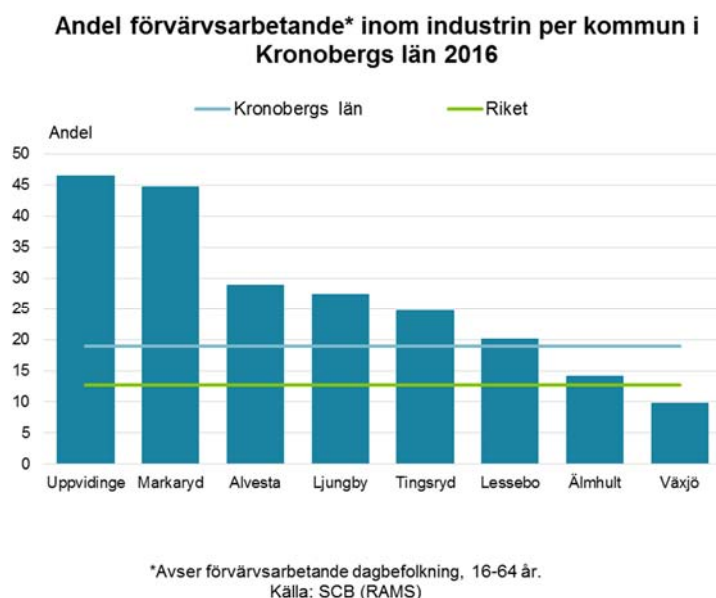
5.2 Industri

Industriföretagen utgör en viktig del av sysselsättningen i Kronobergs län då nästan 21 000 personer arbetar inom näringsgrenen, vilket motsvarar 19,0 procent av länets totala sysselsättning. I riket uppgår andelen sysselsatta inom industrin till cirka 13 procent. Industrin är klart mansdominerad då nästan 80 procent av de sysselsatta är män. Länets industrisysselsättning bör dock värderas något högre då man i många fall också köper in tjänster och sysselsätter personer som statistiskt sett faller in under andra branscher.

⁷ Så går det för skogsindustrin, Skogsindustrierna, mars 2018

5.2.1 Länets industristruktur

Näringsgrenen industri består av tillverkningsindustri, energi- och vattenförsörjning samt avfallshantering och återvinning. Industrin i Kronobergs län har sin tyngdpunkt inom maskin, metall, skog och livsmedelsindustri. Även verkstadsindustrin är stark i länet. Det är också stora variationer vad gäller industrins betydelse för respektive kommun i länet, som diagrammet nedan visar. Störst andel sysselsatta inom industrin har Uppvidinge och Markaryds kommun med 46 respektive 45 procent. Det placerar dem även som den sjätte respektive åttonde högst industrissysselsatta kommunen i Sverige. Lägst andel sysselsatta inom industrin har Älmhults och Växjö kommuner, med 14 respektive 10 procent.

5.2.2 Fortsatt optimistiska framåtblickande indikatorer

Industrin utgör en mycket viktig del för tillväxten och därmed utvecklingen för sysselsättningen i länet. Industrin har haft två rekordstarka år bakom sig som en effekt av landets höga expertnivåer. Exportmarknaden har fått orderingångarna att stiga och 2017 hade Kronobergs län den högsta exporten i kronor per person i hela landet.⁸ Därmed råder det trenderbrott i industrin och sysselsättningen har för första gången sedan 2011 vänt och därmed ökat med en procent. Beskrivet i antal sysselsattes 17 500 personer av industribranschen under 2016. Den gällande ekonomiska tillväxten i Sverige och världen ger positiva effekter på industrins efterfrågan i länet även i de framåtblickande indikatorerna. Ingången av 2018 har signalerat en dämpande bild inom tillverkningsindustrin, som till viss del har återhämtat sig under april månad.⁹

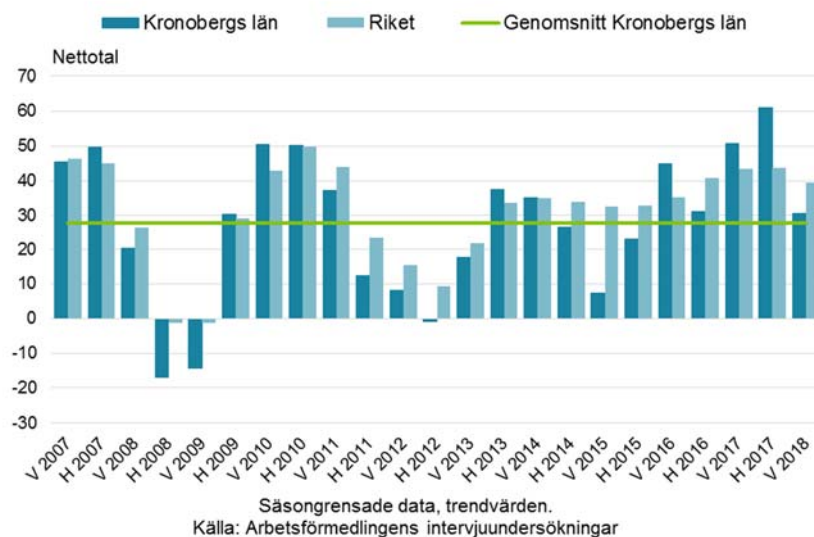
Även Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator visar på en konjunkturrell mognad i vårens intervjuundersökning. Förväntningsläget inom länets industri har fallit med 30 enheter jämfört med hösten 2017 (se diagram nedan). Värt att notera är att det är en

⁸ SCB och Utrikesdepartementet

⁹ Konjunkturbarometern, april 2018

låg andel av arbetsgivarna som tror på en minskad efterfrågeutveckling, merparten tror på en oförändrat eller ökad efterfrågan inom de närmaste sex månaderna. Förväntningsläget ligger därmed också kvar över det historiska genomsnittet vilket indikerar på ett starkare stämningsläge än normalt.

Förväntningsläget inom industrin för kommande sex månader i Kronobergs län

Länets industriföretag bedömer en stabil efterfrågeutveckling även sett på lite längre sikt (6-12 månader). Vidare visar vårens undersökning på att kapacitetsutnyttjandet inom industrin minskat jämfört med hösten 2017, även om nivåerna är fortsatt höga. Nu uppger 70 procent av arbetsgivarna att man kan öka produktionen med högst 10 procent innan man behöver utöka personalstyrkan, vilket är en minskning med 7 procentenheter. Att kapacitetsutnyttjandet faller tillbaka ligger dock väl i linje med en avtagande efterfrågeutveckling.

5.2.3 Fortsatt höga anställningsplaner trots fallande efterfrågeutveckling

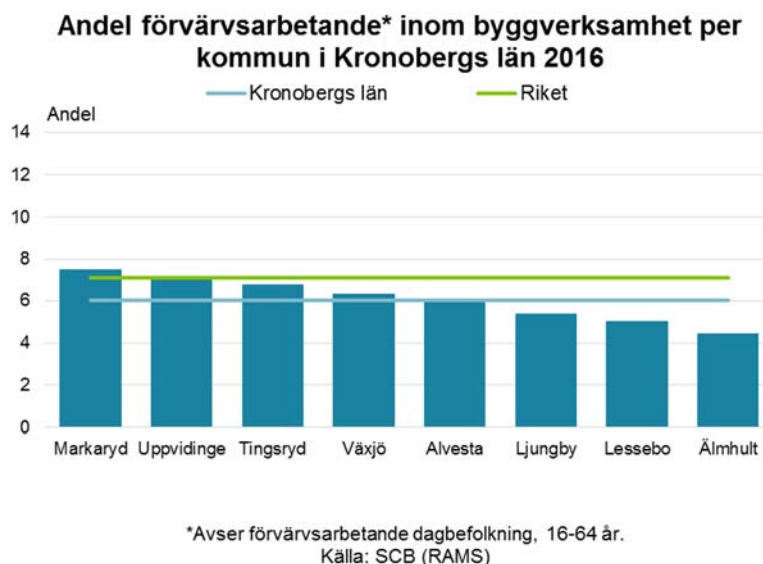
Den goda efterfrågeutvecklingen och höga kapacitetsutnyttjandet innebär att många arbetsgivare behöver anställa mer personal. I vårens undersökning visar arbetsgivarna inom näringsgrenen på tydliga indikationer på stora rekryteringsbehov. Inom industrin finns även ett underliggande rationaliseringstryck och produktionen automatiseras och effektiviseras konstant. Detta påverkar också efterfrågan på den framtida arbetskraften.

I takt med det senaste årets förstärkning av den industriella konjunkturen har även den upplevda bristen på arbetskraft ökat och nu anger drygt hälften av arbetsgivarna att det har funnits svårigheter att hitta den kompetens som eftersökts. Bristen på arbetskraft är dock inte generell utan de yrken som anges som bristyrken har ofta ett djupare kunskapsinnehåll och då gärna i kombination med erfarenhet eller andra kompetenser. Många yrken som är svåra att rekrytera till återkommer från föregående prognosperioder. Här följer några exempel på yrken som uppgetts vara svårare att rekrytera till i vårens intervjuundersökning: tekniker och ingenjörer, gasskärare och

svetsare med flera och mer avancerade svetslicenser samt erfarna maskinställare och maskinoperatörer.

5.3 Byggverksamhet

Byggverksamheten omfattar bland annat nybyggnad, tillbyggnad, ombyggnad och reparationer samt anläggningsarbete. 5 570 personer arbetade i branschen under 2016, en ökning med 4,2 procent jämfört med året innan. Näringsgrenen utgör 6,0 procent av den totala sysselsättningen i Kronobergs län under. Byggverksamheten är den mest mansdominerade av samtliga branscher då mer än 92 procent av de anställda är män. Sett över länet har Markaryds och Uppvidinge kommuner flest andel sysselsatta inom byggverksamheten medan Lessebo och Älmhults kommuner har lägst andel (se diagram nedan).

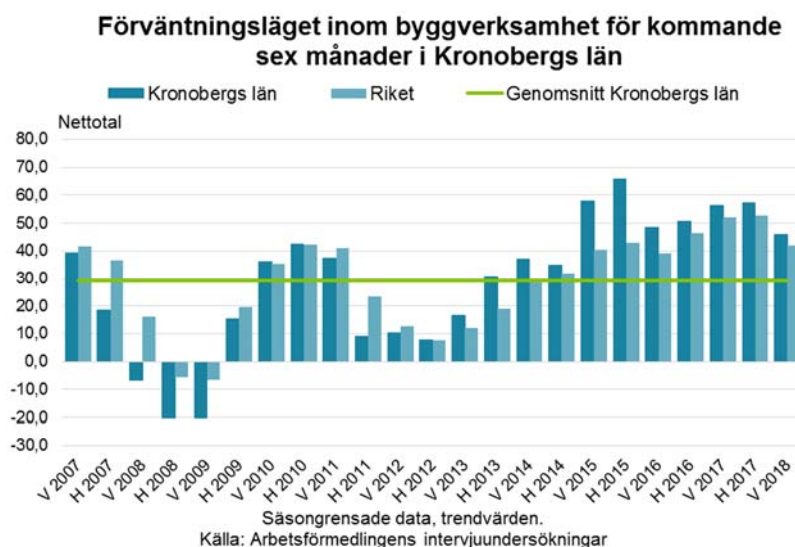

5.3.1 Gott stämningsläge men dämpade förväntningar om ett år

Byggkonjunkturen fortsätter att vara stark i såväl riket som länet, även om det indikeras en viss dämpning under de kommande åren. Konjunkturinstitutets konfidensindikator för bygg- och anläggningsverksamheten visar på en liknande utveckling och framtidstron är fortsatt hög även under april månad. Generellt sett är byggföretagens förväntningar på framtiden optimistiska. Företagen indikerar en fortsatt god tillväxt i orderstockar, produktion och sysselsättning de närmste månaderna.¹⁰ En viss osäkerhet syns kring skärpta finansieringsregler för nya bostadslån samt ett ökat utbud av bostäder till följd av den kraftiga nyproduktionen. Detta har lett till viss oro på bostadsmarknaden och farhågor om mer påtagligt fallande bostadspriser. Den goda omvärldskonjunkturen tillsammans med den starka arbetsmarknaden talar för att bostadsmarknaden kommer att stabiliseras med en balanserad prisutveckling på sikt.

¹⁰ Konjunkturinstitutet, konjunkturbarometern, april 2018

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator för länets byggverksamhet, som illustreras i diagrammet nedan, fortsätter att stabiliseras. Dock bör det noteras att även om det är en viss nedgång under våren 2018 visar indikatorn på nivåer som är över den normala utvecklingen, det vill säga över genomsnittet för länet. Arbetsgivarna är också mer positiva i länet jämfört med riket.

Sett på lite längre sikt (6-12 månader) är arbetsgivarnas konjunkturbedömningar fortsatt starka, även jämfört med för ett år sedan. Förklaringen bakom de starka efterfrågebetygningarna är dels att bostadsinvesteringarna har ökat i en god takt de senaste åren och att investeringsbehov, som exempelvis renovering av skolor eller nya tillbyggnader inom landsting och kommun har ökat för att möta den demografiska utvecklingen.

Kapacitetsutnyttjandet i branschen är traditionellt sett mycket högt, men har trots detta ändå ökat under de tre senaste undersökningarna. I vårens undersökning anger hela 94 procent av arbetsgivarna inom byggbranschen att de nyttjar sin personalstyrka nästan fullt ut.¹¹ Detta skapar goda incitament för de framtida expansiva anställningsplanerna. Många av länets arbetsgivare uppger fortfarande att bristen på kvalificerad arbetskraft är ett av de främsta hindren för att öka sysselsättningen. Byggverksamheten har den mest utbredda bristen, då man har svårt att hitta personal inom majoriteten av yrkena inom näringsgrenen. Särskilt problematisk är bristen på erfaren personal till nyckelpositioner som exempelvis arbetsledare, driftchefer samt ingenjörer. Andra yrken som angetts vara svåra att rekrytera till är bland annat installationselektriker och anläggningsarbetare.

Trots den svåra bristsituationen inom branschen löser arbetsgivarna ofta sina behov av personal genom att köpa in tjänster eller att ta in underentreprenörer. Merparten samarbetar också med de lokala utbildningsanordnarna och löser en del av

¹¹Med fullt resursutnyttjande menas att företagen inte kan öka sin produktion med mer än 10 procent innan man måste rekrytera ny personal.

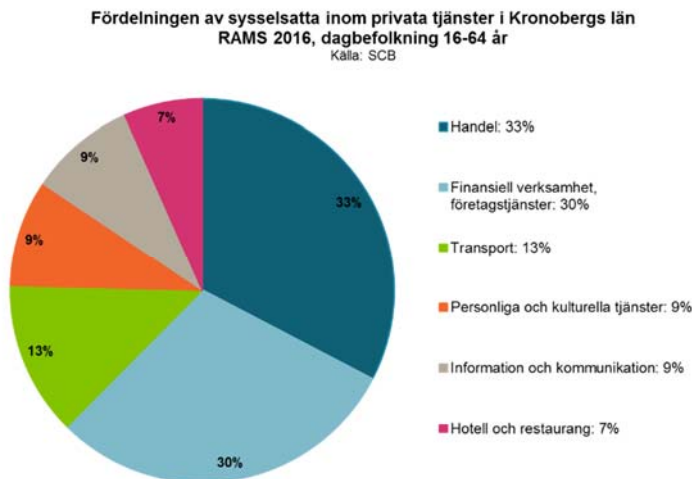
rekryteringen direkt med utbildningen. Det finns ett stort inslag av bygghantverkare från andra europeiska länder som arbetar i länet.

Den samlade bedömningen är att det kommer att ske en sysselsättningsökning inom byggbranschen i länet under hela prognosperioden. Ökningen förväntas dock vara starkare under 2018 för att sedan avta något under 2019. Det som hämmar tillväxtnivån är höga bristnivåer som i vårens intervjuundersökning uppgår till 74 procent. Detta påverkar företagens tillväxt i större utsträckning under kommande prognosperiod.

5.4 Privata tjänster

Ända sedan 2010 har näringsgrenen haft en stigande sysselsättning i en genomsnittlig takt på 1,9 procent. 39 procent av samtliga förvärvsarbetande i länet sysselsätts av den privata tjänstesektorn, vilket motsvarar drygt 35 700 personer. I jämförelse med riket som sysselsätter 44 procent inom näringsgrenen så sysselsätter Kronobergs län färre personer. Antalet sysselsatta är relativt jämförbart jämfört med andra branscher då männen står för nästan 56 procent av sysselsättningen och kvinnorna för resterande 44 procent.

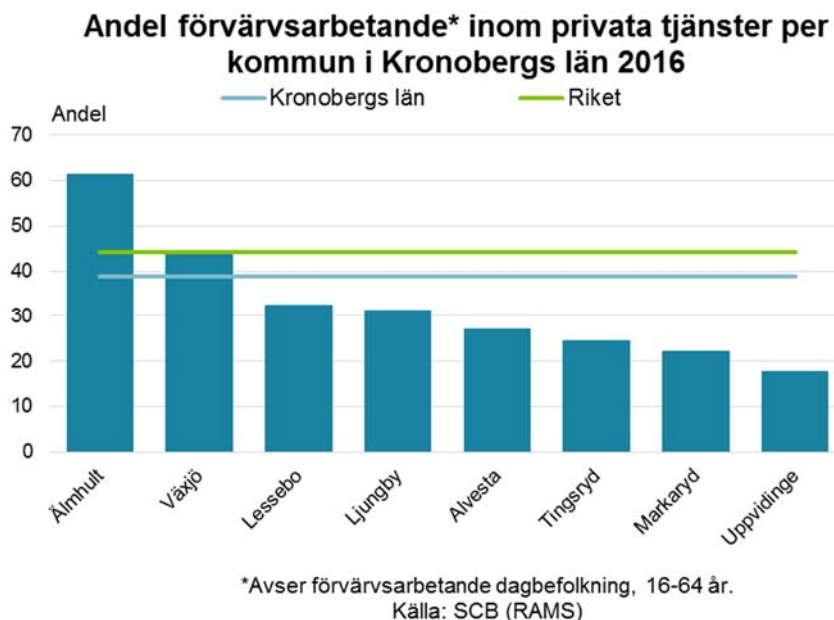
Den privata tjänstesektorn är ett samlingsnamn för en rad mycket heterogena delbranscher. Näringsgrenen omfattar handel, information och kommunikation, transport, hotell och restaurang, finansiell verksamhet och företagstjänster samt personliga och kulturella tjänster. Diagrammet nedan illustrerar fördelningen av andel sysselsatta per delbransch. Det är delbranscherna handel och finansiell verksamhet och företagstjänster som sysselsätter flest och det är inom den sistnämnda delnäringsen som sysselsättningen har ökat mest under 2016.

Den privata tjänstesektorn har under senare tid betraktats som sysselsättningsmotorn i den svenska ekonomin och det är också här som det skett en tydlig sysselsättningsökning ända sedan 2010. En anledning till att allt fler jobb finns inom

denna näringsgren är att företag inom andra näringsgrenar i högre utsträckning köper in tjänster som de tidigare hade egna anställda för. En del av tillväxten skulle alltså kunna härledas till industrin, bygg- eller jord- och skogsbrukssektorn. En annan delförklaring är att sektorn gynnats av en allt mer konsumtionsdriven ekonomi med en god inhemsk efterfrågeutveckling samt att en förändrad demografi fått bland annat omsorgsbehovet att växa.

Diagrammet nedan visar andelen förvärvsarbetande inom näringsgrenen per kommun. Det är bara Älmhults kommun som med sina 62 procent sysselsätter betydligt fler än riksgenomsnittet. Växjö kommun ligger i nivå med rikssiffran med sina 44 procent. Uppvidinge kommun utmärker sig däremot som en av alla Sveriges 290 kommuner som har den lägsta sysselsättningen inom sektorn med sina 17,6 procent. En förklaring till att den privata tjänstesektorn skiljer sig så mycket åt inom länet är skillnader i befolkningsunderlaget i kombination med en avsaknad av större arbetsgivare. En liten befolkning begränsar den lokala marknadens storlek, vilket ofta utgör ett problem för tjänsteföretagen då man primärt levererar sina produkter eller tjänster lokalt. Med en större arbetsgivare på orten kan en sådan demografisk påverkanseffekt på marknaden emellertid mildras eller till och med helt förändra den. Bland många mindre orter tenderar dock ofta efterfrågan att bli för låg för att tjänsteföretagen ska kunna etablera sig och det kan handla om allt från bankkontor till caféer. Företag som har någon form av tjänst som affärsidé trivs därför generellt bättre i något större städer.

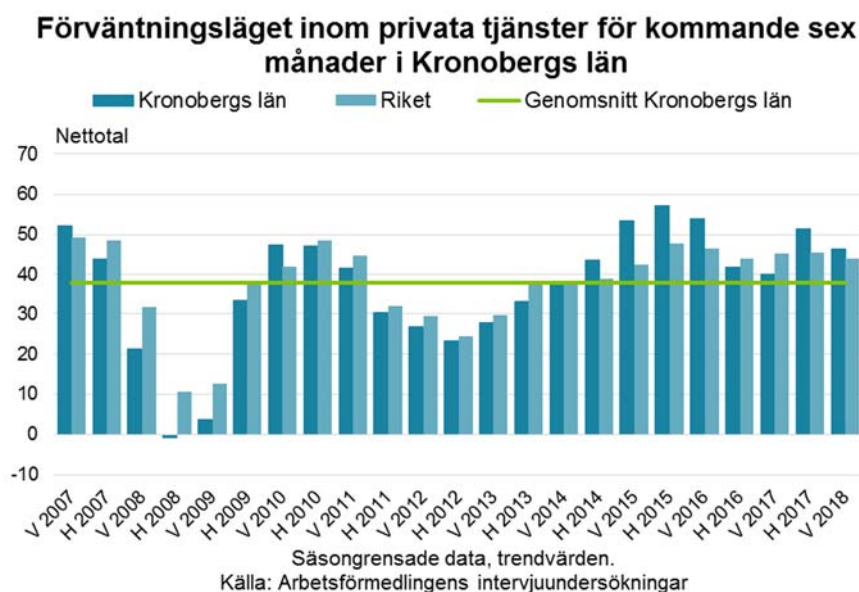

5.4.1 Starka förväntningar i privat tjänstesektor

I vårens intervjuundersökning har arbetsgivarna uppvisat ett positivt förväntningsläge och Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator visar återigen på nivåer över länets historiska genomsnitt, men något lägre än hösten 2017. Den starka efterfrågeutvecklingen inom den privata tjänstesektorn är starkt kopplad till

hushållens konsumtionsvilja. Många hushåll i Sverige har under en längre tid haft en relativt god ekonomi med stigande disponibla inkomster. Låga räntor och relativt goda reallöneökningar står för en del av förklaringen. Hushållens syn på ekonomin ligger över genomsnittet, även om synen på makroekonomin är något pessimistisk jämfört med synen på den egna ekonomin.

Diagrammet nedan illustrerar den historiska utvecklingen av förväntningsläget för näringsgrenen.

Utvecklingen varierar mellan de olika delbranscherna i Kronobergs län. De mest positiva delbranscherna är information och kommunikation samt hotell och restaurang. Personliga och kulturella tjänster i länet är den delbransch som har de mest försiktiga framtida efterfrågebedömningarna under vårens intervjuundersökning.

Anställningsplanerna bland länets tjänsteföretag är dock fortsatt goda och har ökat ytterligare jämfört med i höstas. Hälften av arbetsgivarna uppger nu att man kommer vara fler anställda om ett år. Samtidigt upplevs det svårt att hitta kompetent arbetskraft, vilket håller bristtalerna på en fortsatt hög nivå, även om det skett en viss minskning jämfört med hösten. 4 av 10 arbetsgivare upplever svårigheter med att hitta rätt kompetens. Även här skiljer sig utvecklingen åt mellan de olika delbranscherna.¹² De delar av länets privata tjänstenäring som väntas driva sysselsättningsutvecklingen under prognosperioden är hotell och restaurang-verksamhet, information och kommunikation samt finansiell verksamhet och företagstjänster. Länets handel samt transportsektor förväntas också öka antalet anställda men inte i lika stor utsträckning som övriga delbranscher. Bedömningen är därmed att det totala antalet förvärvsarbetande kommer att öka inom den privata tjänstesektorn fram till slutet av 2019.

¹² Mer information gällande respektive delbransch finns under dess respektive avsnitt

5.4.2 Handel

Handeln är med sina drygt 11 700 (5 300 kvinnor, 6400 män) förvärvsarbetande den största delbranschen inom den privata tjänstesektorn i Kronobergs län och utgör över 13 procent av länets totala sysselsättning.¹³ Branschen omfattar detaljhandel, partihandel samt handel och reparation av motorfordon. Handeln påverkas i stor utsträckning av hushållens köpkraft vilket gör den relativt känslig för konjunktursvängningar.

Vårens intervjuundersökning visar att hälften av länets handelsföretag tror på en ökande efterfrågan de kommande sex månaderna. På längre sikt (6-12 månader) och det kommande året dämpas förväntningarna något. Framtidsoptimismen får också genomslag på anställningsplanerna där vårens undersökning pekar på rekordhöga anställningsplaner. Varannan arbetsgivare planerar att rekrytera det kommande året. Värt att notera är att delbranschen är säsongskänslig, vilket medför att förväntningsläget på våren tenderar att ligga högre än på hösten.

För personer som är på väg in på arbetsmarknaden är detta goda nyheter då många ingångsjobb återfinns just inom handeln, även om konkurrensen om varje arbetstillfälle är mycket hård. Sammantaget är bedömningen att antalet sysselsatta inom handel kommer att öka 2018 och 2019.

5.4.3 Finansiell verksamhet och företagstjänster

10 700 personer eller motsvarande 12 procent av samtliga sysselsatta i länet återfinns inom finansiell verksamhet och företagstjänster. Här sysselsätts något fler män (55 procent) än kvinnor (45 procent).¹⁴ Inom delbranschen ingår finans- och försäkringsverksamhet, företagstjänster som fastighets- och uthyrningsverksamhet samt serviceföretag inom exempelvis ekonomi, teknik och juridik. Delbranscherna är alltså starkt kopplade till marknadsutvecklingen inom andra områden och deras efterfrågan på tjänster.

En snabb teknisk utveckling samt att det blivit vanligare att outsourca kringtjänster som bemanning, administrativa arbetsuppgifter etc har främjat delbranschens snabba utvecklingstakt. Det är just inom länets finansiella verksamheter och företagstjänster sysselsättningen har ökat som mest under senare tid, jämfört med de andra delbranscherna inom privata tjänstenäringen. Mellan 2013 och 2016 har den genomsnittliga årliga sysselsättningsförändringen ökat med 5,3 procent inom finansiell verksamhet och företagstjänster. Delbranscherna är alltså starkt kopplade till marknadsutvecklingen inom andra områden och deras efterfrågan på tjänster.

I vårens intervjuundersökning är bedömningen av efterfrågan på tjänster som återfinns inom delbranschen positiv. Nästan hälften av arbetsgivarna inom finansiell verksamhet och företagstjänster ser en stigande efterfrågeutveckling för det närmaste halvåret. Sett på lite längre sikt förstärks förväntningarna ytterligare inom delbranscherna. Den goda konjunkturen inom delbranschen kan även återspeglas i de

¹³ SCB, RAMS 2015, 16-64år

¹⁴ SCB, RAMS 2015, 16-64 år

expansiva anställningsplaner som arbetsgivarna uppger. Det indikeras dock något lägre rekryteringsplaner jämfört med höstens undersökning, men det är från höga nivåer.

Parallellt har även bristen på kompetens inom finansiell verksamhet och företagstjänster dämpats jämfört med hösten 2017. Dock finns det geografiska skillnader i upplevd brist mellan kommunerna. De mindre orterna upplever större svårigheter att hitta rätt kompetens.

Även om delbranschens nuvarande arbetssätt utmanas av den omfattande digitaliseringen som i sin tur kan komma att påverka personalomsättningen, är Arbetsförmedlingens bedömning att sysselsättningen fortsätter att öka inom länets finansiella verksamheter och företagstjänster under den kommande prognosperioden.

5.4.4 Information och kommunikation

Information och kommunikation, som innefattar IT-branschen och förlagsverksamhet (tidskrifter och böcker), sysselsätter 3 200 personer i Kronobergs län. Majoriteten av dessa, 65 procent, är män. Sysselsättning inom delbranschen ökade med 4,2 procent under 2016, vilket kan härledas till digitaliseringens framfart i länet.

Arbetsgivarna är mycket positiva om framtiden både på kort och längre sikt. Två av tre arbetsgivare ser en positiv utveckling på efterfrågan av tjänsterna som erbjuds. Den rådande optimismen kan härledas till IT-branschen som är på stark frammarsch. En utmaning för arbetsgivarna upplever är dock att det är svårt att hitta teknisk spetskompetens inom mjukvaru- och systemutveckling. Detta bromsar delvis branschens expansionsplaner. Kvalificerad IT-personal efterfrågas inom ett flertal branscher, i såväl privat som offentlig verksamhet och konkurrensen om jobben kommer att vara liten under prognosperioden.

Den samlade bedömningen av utvecklingen för information och kommunikation är att den expanderande IT-sektorn kommer driva sysselsättningsutvecklingen i branschen under 2018 och 2019.

5.4.5 Transport

Transportsektorn sysselsätter drygt 4 600 personer, vilket motsvarar nästan 5 procent av arbetstillfällena i länet. Branschen är klart mansdominerad då mer än 78 procent av de sysselsatta är män. Branschen inkluderar passagerar- och godstransporter, drift av terminaler, lager och godshantering samt post- och budverksamhet. Transportsektorn med avseende på godstransporter är helt beroende av andra branscher, främst handel, industri och byggbranschen.

Historiskt sett har delbranschen haft en fallande sysselsättning men ser man till de senaste årens höga konjunkturläge i länet har det främjat sysselsättningen även inom transport. Bara under 2016 ökade sysselsättningen med 1,8 procent jämfört med året innan. Detta återspeglar transportföretagens framtidsutsikter som är mycket positiva i vårens intervjuundersökning. Kapacitetsutnyttjandet i branschen har också ökat något jämfört med föregående prognosperiod och nu uppger nästan 83 procent av

arbetsgivarna att de inte kan öka produktionen med mer än tio procent innan de måste anställa fler. En allt större andel av arbetsgivarna (53 procent) räknar också med att utöka antalet anställda det närmsta året. Det stigande behovet av personal har fått bristtalen att öka jämfört med samma period föregående år. Nu uppger cirka 70 procent av arbetsgivarna att det har varit svårt att rekrytera personal med rätt kompetens.

Mot bakgrund av resultaten i vårens intervjuundersökning och den starka konjunkturen bedöms sysselsättningen i länets transportnäring öka marginellt under prognosperioden. Sysselsättningsökningen hålls tillbaka av de höga bristnivåerna.

5.4.6 Personliga och kulturella tjänster

Personliga och kulturella tjänster är en heterogen delbransch inom den privata tjänstenäringen. Den innefattar flera olika typer av service- och tjänsteverksamhet som riktar sig till privata konsumenter. Branschen är starkt sammankopplad med hushållskonsumtionens utveckling. Exempel på områden som ingår i delbranschen är kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet, reparation och underhåll av elektronik. I delbranschen ingår även hår- och hudvårdsverksamheter och hushållsnära tjänster, det vill säga arbeten som utförs i eller i anslutning till bostaden. 2016 sysselsattes 3 200 personer (58 procent kvinnor respektive 41 procent män) i delbranschen. Värt att notera är också att många sysselsatta inom området är egenföretagare.

Arbetsgivarna visar på ett mer dämpat förväntningsläge på både kort och längre sikt. Detta speglar också företagens anställningsplaner som ligger på en nivå långt under genomsnittet.

Om det senaste uppsvinget i de svenska hushållens syn på sin egen ekonomi håller i sig kommer det sannolikt att främja branschens utveckling framöver. Sysselsättningen bedöms däremot inte öka nämnvärt under prognosperioden.

5.4.7 Hotell och restaurang

2016 sysselsattes 2 400 personer av delbranschen, varav 57 procent var kvinnor. Inom delbranschen ingår förutom hotellverksamhet och annan form av tillfällig logi också restaurang-, bar- och cateringverksamhet. Näringen är konjunkturkänslig och i hög grad beroende av den ekonomiska utvecklingen för såväl företag som hushåll. Hotell- och restaurangbranschen kännetecknas av en relativt låg medelålder och hög personalomsättning, vilket ger möjlighet till jobböppningar och viktiga ingångsjobb för exempelvis ungdomar. Arbetslösheten är dock hög inom vissa av delbranschernas yrkesgrupper och konkurrensen om de lediga platserna är därför hård. Delbranschen är till viss del säsongsbetonad och tim- samt deltidsanställningar är ofta vanliga.

Mer än hälften av företagen i vårens intervjuundersökning är positiva till den framtida efterfrågan jämfört med för ett år sedan. Kapacitetsutnyttjandet i branscherna har legat i det närmaste stilla sedan ett år tillbaka. Bristtalen har däremot fördubblats jämfört med mätningen i hösten 2017. Nu uppger 8 av 10 arbetsgivare att de upplevt svårigheter vid rekrytering de senaste sex månaderna. Yrken som uppges vara svåra att rekrytera till är erfarna kockar med specialistkunskaper, bagare, i viss mån

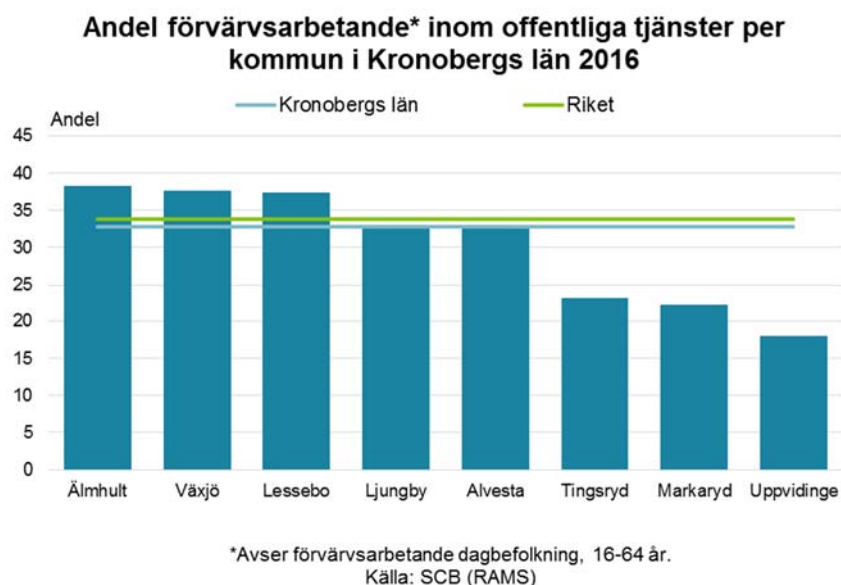
hovmästare och servitörer med erfarenhet och goda säljkunskaper. De regionala skillnaderna gör att det även är svårt att hitta personal till yrken med lägre kvalificeringskrav då det oftast krävs körkort.

Den samlade bedömningen för länets hotell- och restaurangverksamhet är att sysselsättningen kommer att öka svagt under prognosperioden.

5.5 Offentliga tjänster

De offentliga tjänsterna sysselsätter 30 300 personer, eller en tredjedel av samtliga sysselsatta i länet. Den offentliga sektorn är en klassiskt kvinnodominerad bransch där 77 procent av länets yrkesverksamma är kvinnor. Sektorn består av verksamhetsområdena utbildning och forskning, vård och omsorg samt offentlig förvaltning. Näringsgrenen är uppdelad i verksamheter som drivs i privat regi respektive offentlig regi.

Diagrammet nedan visar andelen förvärvsarbetande inom offentliga tjänster per kommun.

Störst andel sysselsatta inom den offentliga tjänstesektorn har Älmhults och Växjö kommuner. Att andelen är så låg i Tingsryd, Markaryd och Uppvidinge beror på att andra sektorer är stora där, särskilt industrin.

Bakom oss har vi haft ett par år med relativt goda skatteprognoser och överskott i resultaträkningarna. Ett gott svenskt konjunkturläge balanserar upp resultaten för 2016 och 2017 men därefter bedöms budgetarna bli något mer ansträngda i förhållande till behoven.

Antalet anställda inom den offentliga sektorn i länet har ökat med 1 250 personer bara under 2016, eller med en ökningstakt på 4,3 procent. Den övergripande förklaringen är att länet har haft rekordhög nivåer på befolkningsökningen de senaste två åren, vilket höjer efterfrågan på offentliga tjänster. Detta tillsammans med den starka svenska konjunkturen som helhet främjar ett ökat skatteunderlag. Dock gör de stora demografiska förändringarna att regionens och kommunernas behov och därmed kostnader ökar. En av de mer ansatta verksamheterna, som på många håll i länet dras med underskott, är äldreomsorgen. Med en befolkningspyramid där den inrikes födda delen av befolkningen i länet tenderar att bli allt äldre så bedöms behoven av omsorg och äldreomsorg att öka kraftigt framöver.¹⁵ De senaste årens stora asylmottagande har satt stor press på de offentliga verksamheterna. Detta ställer höga krav på väl fungerande utbildningsverksamhet, administrativa system och infrastrukturer.

5.5.1 Svåra bristsituationer inom verksamheterna sjukvård och utbildning

Parallellt med att kraven på offentlig verksamhet ökar och personalbehoven stiger, ökar också den upplevda bristen på arbetskraft. I vårens intervjuundersökning uppger 71 procent av arbetsgivarna inom den offentliga tjänstesektorn att de har upplevt en arbetskraftsbrist vid rekrytering de senaste sex månaderna.¹⁶

Efterfrågan på vårdpersonal i vård- och omsorgssektorn förväntas stiga under en längre tid framöver i och med att länets befolkning blir allt äldre. Det kommer även öka behovet av hälso- och sjukvård i länet. Bristsituationen i vård- och omsorgssektorn är emellertid inte lika stor som inom den öppna och slutna sjukvården. Bristsituationen ökar dock inom vissa av yrkena i takt med att demografin förändras, vilket återspeglas i de höga bristnivåerna på undersköterskor med yrkeserfarenhet. Bristen gäller även läkare, specialistsjuksköterskor, psykologer och medicinska sekreterare, men även grundutbildade sjuksköterskor i viss mån.

Ser man till utbildningssektorn så är den nästan helt uteslutande styrd av demografin. Inom skola och barnomsorg är kommunerna dessutom den absolut största arbetsgivaren. Demografiska förändringar och en ökad inflyttning i form av en hög invandring har ökat trycket på grundskolan i länet. Ökade barnkullar i de lägre åldrarna har fått barnomsorgsverksamheten att växa på flera håll. Kommunerna konkurrerar om kompetensen, vilket skapar en rörlighet i länet. De kommuner som kan erbjuda högre löner står som vinnare, medan andra får allt svårare att hitta rätt kompetens. Behovet av lärare kommer bli betydligt mer påtagligt även inom gymnasieverksamheten i framtiden och här anges behöriga yrkes- samt vård- och omsorgslärare som svåra att rekrytera. I och med det stora inflödet av asylsökande under de senaste två åren har även behovet av specialpedagoger och lärare med svenska som andraspråk ökat markant och bristen på personer med dessa kompetenser anges nu vara mycket hög. Sammantaget bedömer Arbetsförmedlingen att antalet som arbetar inom sektorn förväntas att öka i hög takt, men hålls tillbaka av rådande höga bristnivåerna.

¹⁵ Läs gärna mer om befolkningsutvecklingen under kapitlet "utbud av arbetskraft".

¹⁶ Arbetsförmedlingens arbetsgivarundersökning, hösten 2016

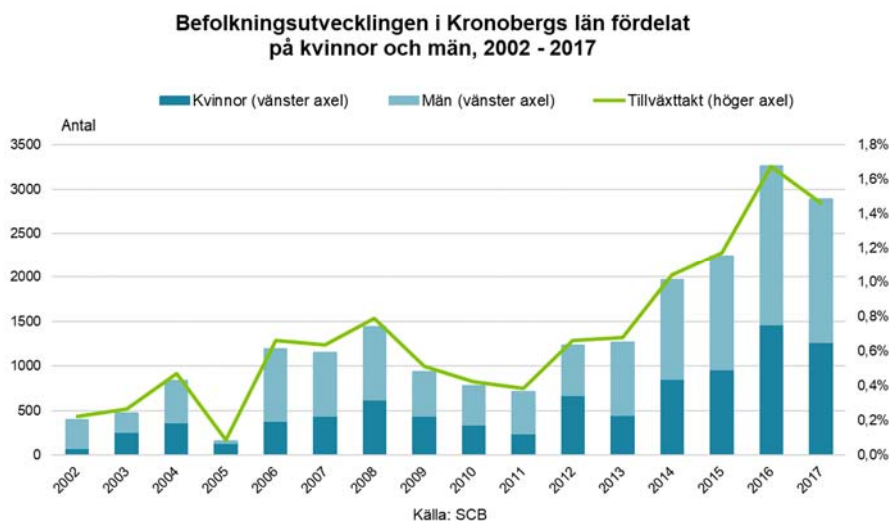
6 Utbudet av arbetskraft

Utbudet av arbetskraft är starkt förknippad med befolkningsutvecklingen i arbetsför ålder. Arbetskraften består av de personer som vill och kan arbeta och definieras som summan av antalet sysselsatta och arbetslösa. Länets arbetskraft påverkas också av befolkningens ålderssammansättning samt huruvida individen väljer att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Faktorer som kan inverka på om individen väljer att delta i arbetskraften är bland annat konjunkturutveckling, studieplaner, sjukskrivningstal eller när man väljer att gå i pension.

En positiv utveckling av arbetskraften är en grundförutsättning för att sysselsättning och antalet arbetade timmar skall kunna utvecklas i en önskad riktning. Ju fler sysselsatta och desto fler arbetade timmar ger i förlängningen bättre förutsättningar till en högre BNP. Befolkningsförändringar har alltså en stor betydelse för tillväxt och välfärd på längre sikt. Sedan 2008 har Sveriges befolknings- och arbetskraftstillväxt i arbetsför ålder nästan uteslutande utgjorts av utrikesfödda samtidigt som den inrikes födda delen minskat under samma period. Under de närmsta åren förväntas arbetskraften växa enligt samma mönster.

6.1 Befolkningen fortsätter öka i Kronobergs län

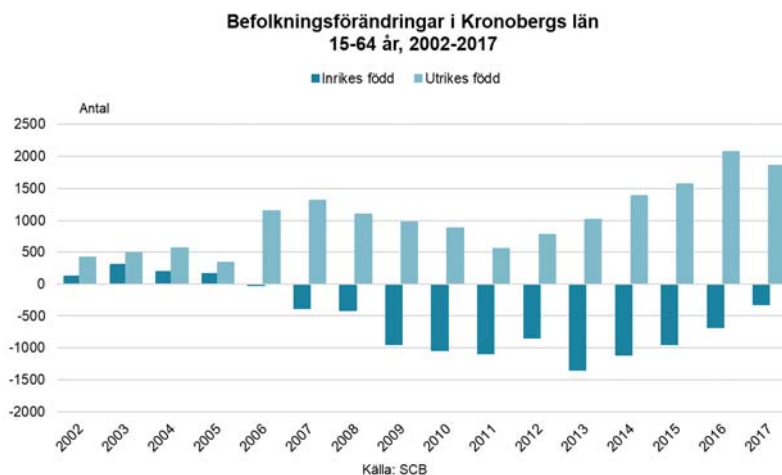
Länet har haft en positiv befolkningstillväxt under en längre tid. Under den senaste tioårsperioden har befolkningen totalt vuxit med nästan 17 900 personer. Det motsvarar en genomsnittlig ökning på 0,9 procent per år. Befolkningsutvecklingen illustreras i diagrammet nedan. Befolkningstalen uppgick till 198 000 i slutet av 2017, en ökning med cirka 2 890 personer (1 620 män och 1 270 kvinnor) på ett år. Befolkningsökningen förklaras av inflyttning från utlandet. Utan den skulle befolkningen ha fortsatt att minska

6.2 Utrikesfödda står för tillskottet på arbetsmarknaden

Sedan 2006 är det utrikes födda som stått för tillväxten av befolkning i arbetsför ålder i Kronobergs län. Denna trend följer också arbetskraftstillväxten, det vill säga att den positiva utvecklingen av antalet sysselsatta som skett under de senaste åren utgörs i större utsträckning av utrikes födda. Motsatt utveckling gäller för den inrikes födda befolkningen i ålder 16-64 år som har minskat i länet sedan 2006. Befolkningen som är äldre än 65 år ökar, men med minskad tillväxttakt eftersom den stora puckeln av 40-talister redan ingår i åldersgruppen. Detta innebär att befolkningsökningen i arbetsför ålder inte sker samma takt som den i den ökande befolkning som går ur arbetskraften. Sammantaget medför det här att hos den inrikes födda befolkningen ökar antalet människor i de åldersgrupper som inte står till arbetsmarknadens förfogande samtidigt som den grupp som kan arbeta minskar. Det medför stora påfrestningar för samhället eftersom skatteunderlaget minskar samtidigt som behoven av utbildning, vård och omsorg ökar. Detta skulle vara scenariot om vi inte skulle ha inflyttning till länet, främst från andra länder.

Vid en uppdelning av de senaste årens befolkningsökning i åldrarna 15-64 år på födelselandsgrupp i Kronobergs län, framgår det att det är utrikes födda som har drivit den positiva utvecklingen för befolkningen i arbetsför ålder, se diagram nedan.

Den utrikesfödda befolkningen började öka kraftigt i länet omkring år 2013, bortsett från enstaka toppar tidigare år. Befolkningen som helhet har ökat sedan 2014 i åldersgruppen 15-64 år och uppgår i slutet av 2017 till 120 200 personer. Förutom befolkningstillväxten är det viktigt att analysera även åldersstrukturen. Den arbetsföra åldern utgjorde 61 procent av den totala befolkningen. Andelen som var över 65 år uppgick till 21 procent, medan andelen för åldrarna upp till 14 år uppgår till 18 procent. Ökningstakten är emellertid högre i åldersgruppen 0-14 år än bland personer äldre än 65 år.

Den samlade bedömningen är att befolkningen kommer att öka under prognosperioden, 2018 och 2019, men i en avtagande takt.

6.3 Befolkningens utbildningsnivå

Eftersom arbetsmarknaden efterfrågar olika former av kompetenser och utbildningar är det viktigt med en analys av befolkningen utifrån utbildningsnivå. Det är 37 procent som har en eftergymnasial utbildning i åldrarna 20-64 år i Kronobergs län 2017, vilket ligger i nivå med riket. 27 procent har en gymnasial utbildning och 36 procent har endast en förgymnasial utbildning. Det är just inom den senare nämnda gruppen som utbildningsnivån skiljer sig mest jämfört med riket som uppgår till cirka 16 procent. Förklaringen kan vara att länet präglas av en större industrisektor jämfört med riket vilket kan påverka vilka krav som ställs på utbildningsnivån vid ett inträde på arbetsmarknaden. En fördjupning om vart personerna med kortare utbildning arbetar presenteras i nästkommande kapitel.

Utbildningsnivån varierar även vid en analys av könsuppdelad statistik. Andelen kvinnor som har en eftergymnasial utbildning uppgår till 43 procent, jämfört med 31 procent bland män. Det är en större andel män (41 procent) än kvinnor (32 procent) som har en förgymnasial utbildning. Könsskillnaderna är inget nytt men kan försvåra matchningen ytterligare. Den framtida arbetsmarknaden blir allt mer krävande och allt fler yrken kräver högre utbildningsnivå. Det är således viktigt med åtgärder som jämnar ut könsskillnaderna på utbildningsnivån. Liknande åtgärder skulle skapa ett bättre matchningsunderlag, i synnerhet för vissa könssegregerade yrken inom exempelvis sjukvård eller byggverksamhet.

6.4 Fler som pendlar in länet för att arbeta

Pendlingsflödet är en annan faktor som kan påverka arbetskraftsutbudet. Kronobergs län hade en positiv nettopendling som uppgick till 4 550 personer i slutet av 2016. Det betyder att länets arbetskraft har ökat genom att det är fler människor som väljer att resa till Kronoberg för att arbeta än tvärtom.

Den största pendlingsströmmen till länet kommer från Skåne. 4 av 10 inpendlare är skåningar. Därefter kommer de övriga två smålandslänen samt Blekinge och Halland. Flödet från länet går i princip samma väg. Skåne är störst mottagare av utpendlande kronobergare, följt av smålandslänen och Blekinge. En skillnad mot inpendlingen är dock att många pendlar till Stockholms och Västra Götalands län, vilket är ett nationellt mönster där storstadsregionerna drar mycket arbetskraft.

6.5 Förändringen i arbetskraftsutbudet

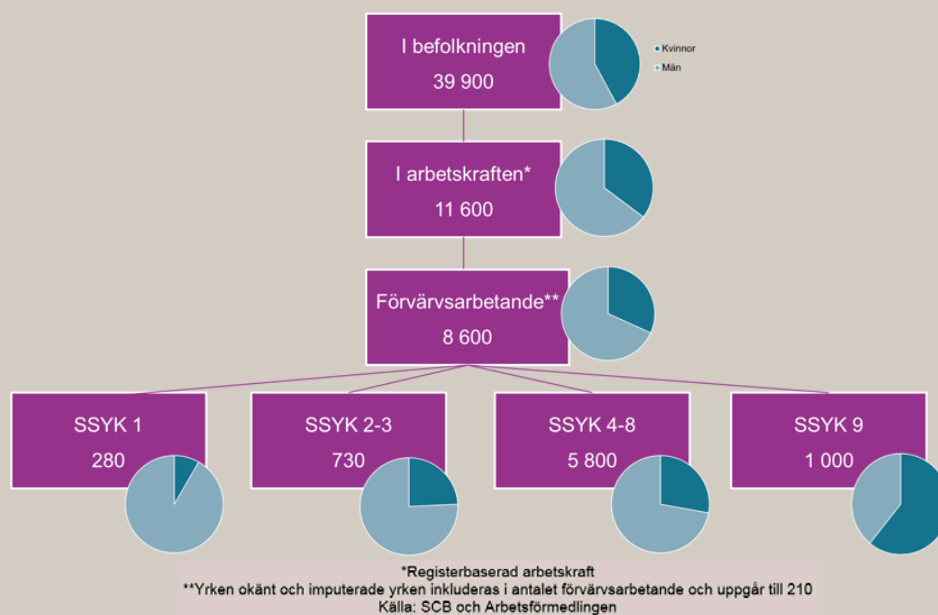
Arbetskraften utgörs alltså av sysselsatta, arbetslösa samt arbetspendlingen från andra län. När det är stor efterfrågan på arbetskraft (högkonjunktur) är det fler som väljer att träda in i arbetskraften än vid en lågkonjunktur. Med hänsyn till skillnaden i in- och utflödet från arbetskraften som påverkas av bland annat demografi, studiedeltagande och pendling bedöms arbetskraften som helhet öka med 1 100 personer 2018 och 800 2019.

7 Fördjupningsruta: Kortutbildades arbetsmarknad

För att få en djupare förståelse kring arbetskraften med högst förgymnasial utbildning presenteras i denna fördjupning ett par exempel på observationer.

39 900 personer i åldrarna 20-64 år saknade en gymnasieutbildning i Kronobergs län år 2016. Av dessa ingick omkring 30 procent, 11 600, i arbetskraften varav 8 600 var förvärvsarbetande. Några observationer som är värda att lyfta fram är hur dessa personer fördelar sig på yrken inom olika kvalifikationsnivåer och inom näringsgrenar. Figuren nedan illustrerar hur dessa personer fördelar sig utifrån olika nivåer på arbetsmarknaden.

Förgymnasialt utbildade (20-64 år) i länet efter kön, 2016

Det är i stort sett genomgående fler män som tillhör gruppen med lägre utbildning. Det är endast inom yrken utan, eller med bara låga krav, på utbildning som kvinnor är överrepresenterade. Detta är värt att uppmärksamma då kvinnor med kort utbildning visar ett tydligt lägre arbetskraftsdeltagande och en klart lägre förvärvsfrekvens än män. Förklaringen till att kvinnor utgör majoriteten av de med kort utbildning inom gruppen av yrken utan särskilda krav på utbildning är i hög grad att yrket städare återfinns här. Ett yrke som till största del utgörs av kvinnor. Sammantaget arbetade närmare 360 personer som saknade gymnasieutbildning år 2016 som städare. Av dessa var 88 procent kvinnor, se tabell nedan.

De fem största yrkena för förvärvsarbetande 20-64 år som saknar gymnasieutbildning

	Antal	Andel (%) kvinnor	Andel (%) män
Maskinställare och maskinoperatörer, metallarbete	440	17	83
Städare	360	88	12
Lager- och terminalpersonal	340	20	80
Lastbilsförare m.fl.	340	1	99
Fastighetsskötare	300	28	72

Källa: SCB

Det största yrket för personer med förgymnasial utbildning är dock maskinställare och maskinoperatörer. Detta är rimligt för ett industritunget län som Kronobergs län. År 2016 arbetade drygt 440 personer som saknade en gymnasieutbildning inom yrket. Sammantaget arbetar dock omkring 2 470 personer inom yrket vilket innebär att personer med kort utbildning utgör 16 procent av det totala antalet.

I tabellen nedan redovisas andelen förvärvsarbetande i respektive utbildningsnivå på näringsgren i länet. Det är tydligt att personer med kort utbildning i större utsträckning än personer med längre utbildning återfinns inom tillverkningsindustrin. Även näringsgrenarna handel, finans och företagstjänster samt vård och omsorg sysselsätter en större andel personer med kort utbildning.

Fördelning av förvärvsarbetande 20-64 år efter utbildning per näringsgren		
	Förgymnasial utbildning	Gymnasial eller eftergymnasial utbildning
Tillverkning o utvinning samt energi och miljö	31	18
Handel	14	12
Finans- och företagstjänster	11	12
Vård och Omsorg	9	19
Transport	8	5
Byggindustri	8	6
Hotell o restauranger	4	2
Utbildning	4	12
Personliga och kulturella tjänster	4	4
Jordbruk, skogsbruk och fiske	3	2
Okänd verksamhet	2	1
Civila myndigheter och försvaret	1	5
Informations- o kommunikationsföretag	1	4
Summa	100	100
Källa: SCB		

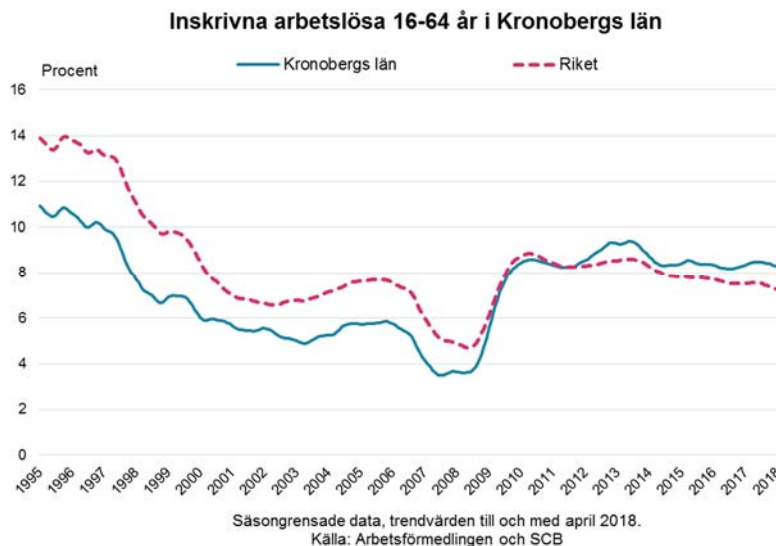
Sammanfattningsvis illustreras det i samtliga figurer att det finns en stor andel förvärvsarbetande med kortare utbildning. Viktigt att lyfta är också att kompetenskraven på personerna kommer att förändras på en framtida arbetsmarknad. Inte sällan återfinns individerna inom yrkesområden med högt rationaliserings- och digitaliseringstryck. Detta och att arbetsgivare ställer i större utsträckning krav på lägst gymnasial utbildning gör gruppen något svårmatchad vid en framtida arbetslöshet. Generellt är det mansdominerade branscher som har högre effektiviseringstryck. Det är således viktigt att förvärvsarbetande med högst förgymnasial utbildning ges möjlighet till kompetenshöjande insatser för att bibehålla attraktionskraften på framtidens arbetsmarknad även utifrån ett normbrytande perspektiv.

8 Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen

I följande kapitel beskrivs utvecklingen för arbetslösheten och de inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen i Kronobergs län. Inskrivna arbetslösa avser öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd i åldrarna 16-64 år. Arbetslöshet definieras som inskrivna arbetslösa som andel av registerbaserad arbetskraft.

8.1 Arbetslöshetens utveckling

I diagrammet nedan illustreras den totala arbetslösheten i procent av den registerbaserade arbetskraften för länet och riket. Arbetslöshetens utveckling i riket och länet följer varandra nära nog för hela perioden. Arbetslöshetens utveckling i länet och riket som helhet kan förklaras av likheter och skillnader i näringsstruktur, befolkningssammansättning och konjunkturläge. Kronobergs län har en mer industritung näringsstruktur än landet som helhet, vilket har påverkat nivåerna på länets arbetsmarknad. Exportinriktad industri är särskilt känslig för växlingar i konjunkturen där en konjunktursvacka snabbt leder till fler arbetslösa. Detta förklarar arbetslöshetsnivån under 2009. Dock innefattar länet geografiskt olika områden med skilda näringsstrukturer och temperaturer på de olika arbetsmarknaderna. Av denna anledning skiljer sig arbetslösheten åt mellan olika kommuner och bland olika grupper av individer, vilket också är nationella företeelser.

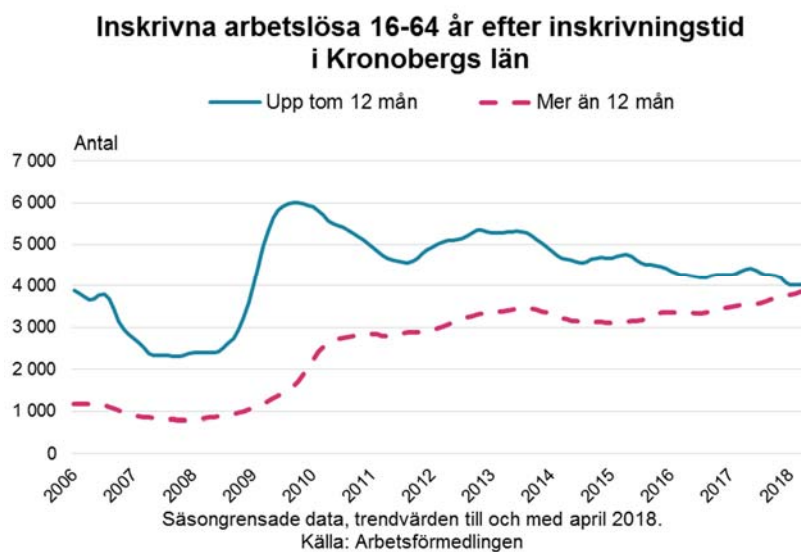

I relativa termer har arbetslösheten förändrat endast marginellt i länet föregående år. Första kvartal 2018 har emellertid präglats av en nedåtgående arbetslöshet och för tredje månaden i rad minskade länets arbetslöshetsnivå. I slutet av april uppgick den till 8,2 procent (8,2 procent kvinnor och 8,3 procent män), en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med samma månad 2017. Beskrivet i antal innebär det att 7 870 personer (3 700 kvinnor och 4 170 män) var inskrivna som arbetslösa bland länets arbetsförmedlingar i slutet av april.

Arbetslösheten bland ungdomar är en indikator för hur konjunkturen på arbetsmarknaden utvecklar sig. De senaste fem åren har arbetslösheten minskat bland ungdomar i Kronobergs län. 2018 har visat samma trend även under de första fyra månaderna. I slutet av april uppgick arbetslösheten för unga till 10,4 procent. Beskrivet i antal var det 1 220 inskrivna arbetslösa ungdomar (18-24 år). Arbetslöshetsnivån är lägre bland kvinnor än bland män. Det var alltså 490 kvinnor och 730 män som var inskrivna arbetslösa i Kronobergs län i slutet av april.

Att arbetslösheten inte minskar mer kan förklaras av dess sammansättning. I rapportens bilaga 3 återfinns uppgifter för rike, län och samtliga kommuner uppdelat i kategorierna kön, ålder, födelseland och utbildningsbakgrund.

För att få en större förståelse för arbetslöshetens sammansättning görs analyser av tider i arbetslöshet. Diagrammet nedan illustrerar antalet inskrivna arbetslösa indelade efter inskrivningstid. En växande andel av de inskrivna arbetslösa har arbetslöshetstider på 12 månader eller mer. I april 2018 var antalet inskrivna arbetslösa som varit utan arbete i mer än 12 månader 3 800 personer, en ökning med 310 personer jämfört med samma månad föregående år.

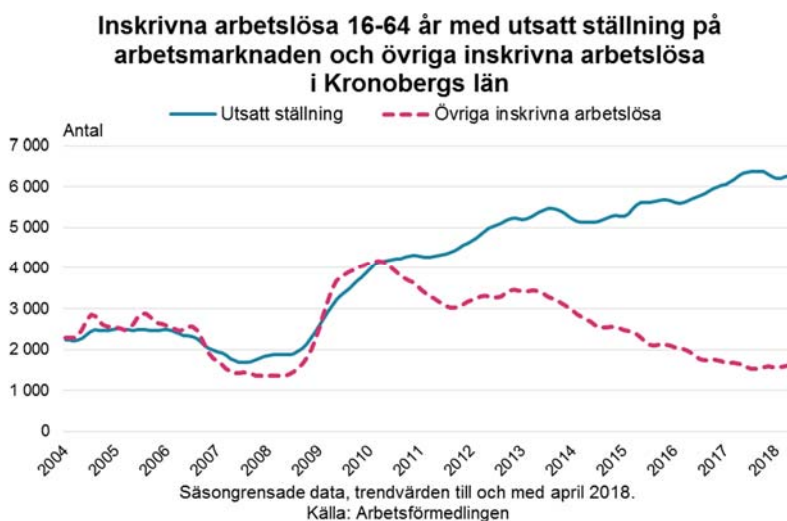
En tydlig bidragande faktor till att fler fastnar i längre tider av arbetslöshet har varit det växande antalet inskrivna arbetslösa inom ramen för etableringsprogrammet¹⁷. Det är naturligt att deltagarna per automatik hamnar i längre tider av arbetslöshet då dessa personer i normalfallet deltar i etableringen som längst i 24 månader. Långa tider i arbetslöshet är ett tecken på att det finns svårigheter att få arbete och att ett ökat stöd behövs för att komma närmare arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har ett tydligt uppdrag i att stödja personer med långa inskrivningstider.

¹⁷ Vid årsskiftet 2017-2018 övergick etableringsuppdraget till att bli etableringsprogrammet, läs mer på Arbetsförmedlingens hemsida.

8.2 Fyra av fem i utsatt ställning på arbetsmarknaden

Arbetsförmedlingen har identifierat fyra grupper som löper högre risk att hamna i långa tider utan arbete och därmed har en utsatt ställning på arbetsmarknaden. Inom varje grupp finns personer med olika erfarenheter, förmågor och som påverkar i hög grad takten att få ett arbete. Till inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden räknas arbetslösa: med högst förgymnasial utbildning, födda utanför Europa, med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, i åldrarna 55-64 år.

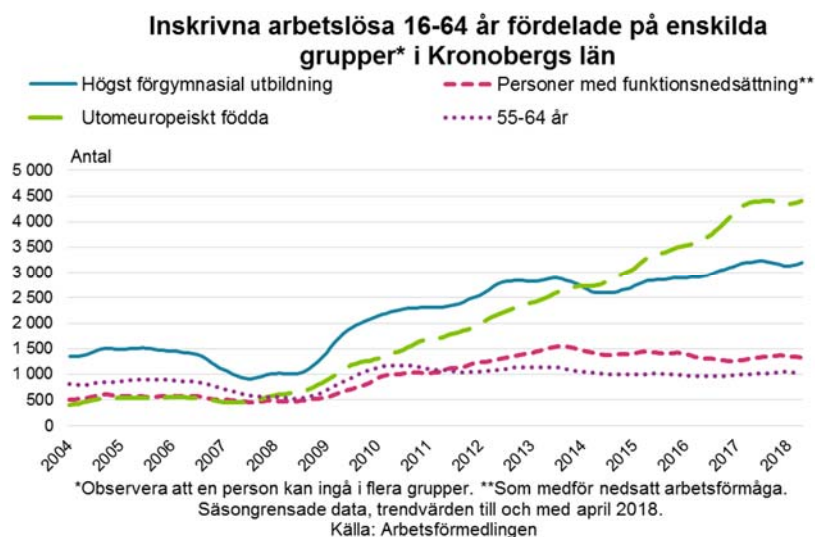
Gruppen inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden ökade kraftigt under lågkonjunkturen 2009. Den har därefter fått ytterligare tillskott genom sjukförsäkringsreformen och en ökad mottagning av nyanlända. Sedan 2011 har andelen inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden ökat från 55 procent till 80 procent. Den höga andelen är också ett resultat av att arbetslösheten fallit kraftigt bland gruppen övriga inskrivna arbetslösa, som i april omfattade 20 procent av inskrivna arbetslösa i länet. Även vid en fördelning av statistiken på kön tycks det inte vara någon skillnad i utvecklingen, dimensionerna är närmast identiska. Diagrammet nedan visar utvecklingen av inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden i länet och övriga inskrivna arbetslösa. Den illustrerar också att utvecklingen av inskrivna arbetslösa med utsatt ställning har medfört en kraftig förändring av arbetslöshetens sammansättning.

6 300 personer (3 000 kvinnor och 3 400 män) räknades i april 2018 till gruppen inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden i länet. I gruppen övriga inskrivna arbetslösa uppgick antalet till 1 500 personer (700 kvinnor och 800 män). Inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden förväntas att stabiliseras under 2018 men hålla sig på förhållandevis höga nivåer. Den starka efterfrågeutvecklingen och de expansiva anställningsplanerna som prognostiseras för 2018 och 2019 kommer att främja inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden. Då dessa individer många gånger behöver en kedja av insatser och

fördjupat stöd för att komma närmare arbetsmarknaden kommer arbetslösheten pressas ner endast marginellt.

Vid en närmare analys av gruppen framgår det i diagrammet nedan att det råder en stabilare utveckling i samtliga grupper. Detta beror å ena sidan på inflödet i arbetslöshet är lägre och å andra sidan att det är ett stabilt utflöde till arbete.

Sett på ett längre perspektiv har asylmottagandet i Kronobergs län varit stort under de senaste åren, vilket också bidragit till att det största tillskottet till arbetskraften har kommit genom asylsökande från länder utanför Europa. Det finns därmed ett tydligt samband mellan antalet asylsökande och arbetslöshetens utveckling bland utomeuropeiskt födda. Den senaste tidens avmattning som kan utläsas i diagrammet kan förklaras med att inflödet i etableringsprogrammet inte är lika högt jämfört med inledningen av 2017. I april 2018 utgjordes sju av tio inskrivna arbetslösa i utsatt ställning på arbetsmarknaden av utomeuropeiskt födda. Den mest vanliga samvariation som framgår i diagrammet går just mellan utomeuropeiskt födda och inskrivna arbetslösa med en högst förgymnasial utbildning.

Sedan 2010 har ökningen drivits av utomeuropeiskt födda bland inskrivna arbetslösa som saknar gymnasieutbildning och i april utgör gruppen 50 procent av gruppen i utsatt ställning eller totalt 3 800 personer. Arbetslösa som saknar gymnasieutbildning har betydligt svårare än personer med högre utbildning att snabbt få ett arbete. De har också en svag grund för olika former av vidareutbildning. Inte sällan återfinns personer med låg utbildningsnivå bland de grupper som redovisas i diagrammet ovan och det är utvecklingen bland dessa som i hög grad påverkar kurvan för arbetslösheten bland personer med högst förgymnasial utbildningsnivå. Dessa individer löper högre risk att hamna i långa tider av arbetslöshet, utmaningen gäller även för inrikes födda med högst förgymnasial utbildning.

Gruppen visar samtidigt på mycket stora behov av grundläggande utbildningsinsatser för att senare kunna gå vidare med yrkesutbildning. Detta kan förklaras med att arbetsgivarna nästan alltid kräver gymnasieutbildning.

Bland personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga har arbetslösheten varit i stort sett oförändrad. I april var det 1 300 inskrivna arbetslösa som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Inom denna grupp är det en omvänd trend, dvs. att merparten (60 %) har lägst gymnasial utbildning. Dessa individer uppfyller därmed de formella kraven som ställs på arbetsmarknaden. Eftersom många inom gruppen behöver extra stöd i arbetet är det svårt att konkurrera om jobben med övriga arbetssökanden. Inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga löper därmed större risk att hamna i långa tider utan arbete. Ett av Arbetsförmedlingens uppdrag är att stötta arbetssökanden med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga genom subventionering av lönekostnader och stötta med anpassningar på exempelvis arbetsplatser.

I åldersgruppen 55-64 år har arbetslösheten i stort sett varit oförändrad under de senaste åren. I april uppgick antalet till 1 000 personer (450 kvinnor och 550 män). Vid en analys utifrån utbildningsnivå framgår det att personer med högst förgymnasial utbildning är överrepresenterade. Detta är en förklaring till varför nämnda åldersgrupp har identifierats som en av de utsatta grupperna. En annan förklaring kan vara att personerna har arbetat inom ett yrke eller en bransch som är på tillbakagång en längre tid. Sådana yrken förändras genom exempelvis strukturomvandlingar eller rationaliseringar, vilket innebär att tidigare kompetens inte riktigt motsvarar efterfrågan på dagens arbetsmarknad.

8.3 Stora skillnader i arbetslöshet mellan kommunerna i länet

I april hade endast en av länets kommuner (Ljungby kommun) lägre arbetslöshet än riksgenomsnittet som uppgår till 7,2 procent. Högst arbetslöshet noterades i Lessebo kommun med 15,9 procent följt av Uppvidinge kommun med en arbetslöshet på 9,6 procent. Även om arbetslösheten minskar i merparten av länets kommuner så består utmaningarna även under prognosperioden. Nio av tio inskrivna arbetslösa i Lessebo kommun tillhör gruppen med utsatt ställning på arbetsmarknaden. Lägst andel har Växjö kommun med 7,7 procent. Därmed ställs kommunerna inför olika utmaningar inom länet, då dessa också har olika arbetsmarknader.

Även om utmaningarna varierar mellan kommunerna kommer rådande konjunkturläge i länet skapa goda incitament för att fler inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden får arbete under prognosperioden. Positionen för inskrivna arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden förstärks ytterligare vid komplettering av kompetens i form av utbildning. Även Arbetsförmedlingens insatser som syftar till anpassningar av arbetssituationen tillsammans med ett fördjupat arbetsgivararbete påskyndar vägen till arbete för dessa individer.

9 Utmaningar på länets arbetsmarknad

En allt tydligare bild har vuxit fram som visar att arbetsmarknaden i Kronobergs län står inför stora och komplexa utmaningar inför den framtida kompetensförsörjningen. Likt andra län i riket finns det en omfattande obalans på länets arbetsmarknad, där en växande grupp av framförallt förgymnasialt utbildade och utomeuropiskt födda har förhållandevis svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Samtidigt fortsätter efterfrågan på arbetskraft vara mycket stark. Såväl offentliga som privata arbetsgivare har en mycket optimistisk framtidsbild med expansiva anställningsplaner. Parallellt är bristsituationen bland arbetsgivarna i länet bland de svåraste i landet.

9.1 Utbildning blir allt viktigare för en effektiv matchning

Den goda utvecklingen på arbetsmarknaden bidrar till både nya utmaningar och till lösningar på tidigare utmaningar. Ökande efterfrågan på arbetskraft medför stigande bristsituationer inom vissa kompetenser och yrken där arbetsgivaren får svårigheter att hitta den kompetens de eftersökt vid rekrytering. Bristen på arbetskraft är redan nu extra tydlig inom den offentliga tjänstesektorn men har återigen nått rekordhöga nivåer även bland privata arbetsgivare. Det är framförallt utbildad personal som arbetsgivarna i länet efterfrågar. Detta gäller såväl eftergymnasialt utbildad personal som gymnasialt yrkesutbildad eller motsvarande. Detta är en utmaning för matchningsarbetet då den aktuella trenden är att antalet inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning ökar samtidigt som arbetslösheten bland de som har minst en gymnasial utbildning är låg. En konsekvens av detta är att arbetslösheten bland de som saknar en gymnasieutbildning är hög. Detta gäller såväl utrikes- som inrikes födda.

Brist på rätt utbildad arbetskraft är ett hinder för rekryteringar och hämmar den långsiktiga sysselsättningsutvecklingen. Kompetensförsörjningen utgör därmed ett viktigt incitament för tillväxt och välfärdsutveckling och är en utmaning inte bara för arbetsmarknadspolitikerna utan även för andra politiska områden så som utbildningspolitiken.

Även ökad kunskap om behoven av arbetskraft inom olika yrkesområden är av stor vikt. Inom en del könssegregerade branscher där det råder hög brist på kompetens kan det vara av vikt att i större utsträckning arbeta med jämställdhetsperspektivet. Såväl de offentliga som de privata aktörerna (skolornas studie- och yrkesvägledare, utbildningsanordnare, länets arbetsgivare och inte minst Arbetsförmedlingen) har här ett mycket viktigt ansvar att kommunicera information och kunskap samt främja normbrytande beteenden för att främja matchningen mellan efterfrågan och utbudet på arbetskraft.

Arbetskrafts- och kompetensförsörjningen i länet är beroende av att personer väljer utbildningar som är gångbara på arbetsmarknaden, men också att utbildningsplatser finns i tillräcklig omfattning inom områden där kompetens saknas och bristen finns. Universitet och högskolor har samtidigt en mycket viktig roll för kompetensförsörjningen. Det finns en hög risk att bristen på eftergymnasialt utbildad personal

ger allvarliga konsekvenser i den långsiktiga sysselsättningstillväxten. Ett tydligt exempel är efterfrågan på utbildade inom vård- och omsorg. Samtidigt är yrkeshögskolan i länet ett viktigt komplement till kompetensförsörjningen inom en rad bristyrken. I sammanhanget ser Arbetsförmedlingen också mycket positivt på regeringens kunskapslyft med nya utbildningsplatser inom bl.a. yrkesvux och folkhögskola. Dessa utbildningsplatser skapar bättre förutsättningar för att fler ska kunna vidareutbilda sig i vuxen ålder.

Även om många av satsningarna ligger utanför Arbetsförmedlingen har vi en viktig expertroll i att motivera/vägleda fler till att utbilda sig, då den tydligaste vattendelaren på arbetsmarknaden är att ha lägst en gymnasialutbildning.

Ett proaktivt arbete med att informera genom olika kanaler kan påbörjas redan på grundskolenivå. Det är mycket viktigt att rusta grundskoleelever för deras långsiktiga studier. Än viktigare är att motivera ungdomarna att fullfölja gymnasiet, vilket är en utmaning för hela samhället.

Rekryteringsutbildningar skulle kunna vara en annan väg att forma kompetens utifrån arbetsgivarens önskemål. Utmaningen med insatsen ligger i förutsättningarna till samverkan mellan berörda aktörer, exempelvis utbildningsanordnare och arbetsgivare. Här ställs det stora krav på arbetsgivarna att ta ett ansvar genom att öka attraktionskraften till yrkena för att få fler att söka till utbildningarna och i förlängningen även arbetsplatsen. Det ställer således stora krav på flexibilitet och kvalitets-uppföljning, men skulle minska avståndet mellan skola och arbetsliv. Lyckas inte rekryteringar av personal med nyckelkompetenser till länet, finns det risk för att detta i förlängningen kan få negativa effekter för länets totala sysselsättningstillväxt och i förlängningen även för välfärden.

9.2 Utrikesföddas etablering avgörande för ökad sysselsättning

Arbete och sysselsättning är en grundläggande del i integrationsarbetet, både för att ta vara på människan som resurs och att inkludera människor i samhällsgemenskapen samt motverka utanförskap.

Med en befolkningsökning, särskilt inflödet av människor från andra länder, finns det ett starkt potentiellt tillskott av arbetskraft. De senaste årens stora tillskott på arbetsmarknaden skapar också större utmaningar för arbetsmarknadspolitiken, även om sysselsättningen ökar. Det är mycket viktigt att tillskottet tillvaratas på ett effektivt vis, då vi har en obalans i befolkningsutvecklingen bland inrikes födda i länet. Att personer som nyss kommit till Sverige har svårigheter att etablera sig beror delvis på att det tar viss tid att lära sig ett nytt språk och nya kulturella koder. Bristen på upparbetade nätverk försvårar också personers etablering på arbetsmarknaden, vilket inte minst beror på att många rekryteringsvägar går just via informella nätverk.

Då gruppen är mycket heterogen ser behoven och förutsättningarna olika ut, därför är det viktigt med individuellt anpassade insatser. Det kan variera med allt från ekvivalering och validering av tidigare utbildning respektive kompetens till

grundläggande utbildningsinsatser. Denna kartläggning kan med fördel genomföras i nära samverkan med andra aktörer. Även för personer med kortare utbildning som omfattas av etableringsuppdraget har det införts nya insatser. Bland annat införandet av utbildningsplikt och att nyanlända får fler utbildningsvägar inom ramen för etableringsprogrammet. Denna satsning främjar särskilt nyanlända kvinnor, som i större utsträckning har en lägre utbildningsbakgrund än män. Arbetsförmedlingen har särskilda insatser, de så kallade snabbspåren, för personer som har utbildning eller yrkeserfarenhet. Exempel på sådana yrken är samhällsvetare, läkare, ingenjörer och andra områden vilka Arbetsförmedlingen bedömt som bristyrken och där arbetsgivare tillsammans med arbetstagarorganisationer är överens om inriktningen.

För att säkerställa en välfungerande integration av dessa personer ställs det stora krav på såväl arbetsmarknadspolitiken som andra politikområden. Fördjupad samverkan mellan Arbetsförmedlingen och andra samhällsaktörer skapar förutsättningar för ett mer strategiskt utvecklingsarbete. Det ställer också krav på nytänkande när det gäller utbildningens funktionssätt så som arenor att genom digitala plattformar kunna samverka ännu närmare varandra. Detta skulle skapa goda incitament för en träffsäker information och vägledning mot bristyrken, som i sin tur kan främja en effektivare matchning på arbetsmarknaden.

9.3 Motverka långa tider i arbetslöshet

En av arbetsmarknadspolitikens viktigare uppgifter är just att stärka personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens uppgift handlar om att intensifiera och utarbeta kontakter med länets arbetsgivare och förstärka nätverken på den lokala arbetsmarknaden. Effektiva samarbeten skapar möjligheter att exempelvis hitta praktikplatser och förutsättningar för personer med utsatt ställning på arbetsmarknaden att få arbete.

Gruppen inskrivna med en längre tid i arbetslöshet har i större utsträckning svårare att få ett arbete än övriga. Inom denna heterogena grupp finns individuella skillnader i såväl förutsättningar som möjligheter till att få ett arbete. Det kan röra sig om allt ifrån formell utbildning till personliga kontaktnät och arbetslivserfarenheter, vilket är avgörande faktorer för att komma närmare ett arbete och motverka långa tider utan arbete. För att nyttja den ibland dolda kompetensen, som ofta återfinns inom arbetslösa långa tider i arbetslöshet, gäller det att identifiera kompetensen för att sedan genom validering, individuellt anpassade insatser och utbildningar matcha personer mot arbetsgivarens behov. Utbildning är dock inte hela lösningen. Här kan de subventionerade anställningarna lyftas som viktiga pusselbitar, då det finns stor potential att nyttja dessa insatser mer effektivt.

Sammanfattningsvis är det proaktiva arbetet med att förebygga långa tider i arbetslöshet minst lika viktig som det aktiva arbetet med möjligheter till kompetensutveckling för att möta kompetenskraven på arbetsmarknaden.

10 Bilagor

10.1 Bilaga 1 Metod och urval

10.1.1 Historia och syfte

Arbetsförmedlingen har gjort prognoser sedan 1960-talet. Den nuvarande metodiken infördes i mitten av 1990-talet. Samtidigt infördes ett enhetligt intervjuformulär. Sedan dess har intervjuformuläret utvecklats och antalet frågor har blivit fler.

Syftet med prognosarbetet är att ge Arbetsförmedlingen detaljerad kunskap om läget och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden, vilket är viktigt för förmedlingens arbete med vägledning. Prognosarbetet stödjer på så sätt Arbetsförmedlingens kärnuppgift som är att matcha arbetssökande mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov. Det sammanställda materialet är också ett viktigt underlag för planeringen av verksamheten på såväl lokal som central nivå. Ytterligare ett viktigt syfte med Arbetsförmedlingens prognoser är att informera och påverka externa aktörer. Arbetsförmedlingen publicerar en nationell och 21 regionala prognoser två gånger per år, i juni och december

10.1.2 Metod och undersökningens genomförande

Arbetsförmedlingens prognoser baseras på intervjuer med ett mycket stort antal privata och offentliga arbetsgivare. Intervjuerna görs av arbetsförmedlare och svaren inhämtas genom samtal med arbetsgivarna vid ett besök eller per telefon. Motivet till detta arbetssätt är att den ansvarige arbetsförmedlaren ska ha möjlighet att ställa följdfrågor, bland annat för att minska risken för missförstånd kring frågornas syfte och innehåll.

Frågorna handlar bland annat om arbetsgivarnas bedömningar om efterfrågan på varor och tjänster. Vidare ställs frågor om företagets kapacitetsutnyttjande, antal anställda, rekryteringsbehov, bristyrken samt löneutveckling. På motsvarande sätt får de offentliga arbetsgivarna frågor om utvecklingen för sin verksamhet samt om eventuell övertalighet. Uppgifterna inhämtas under sekretesskydd enligt SFS 2009:400 (Offentlighets- och sekretesslagen) 28 kap 12§. Arbetsgivarna har ingen juridiskt bindande skyldighet att delta i Arbetsförmedlingens undersökning.

Resultaten av intervjuundersökningen utgör den viktigaste källan till prognosbedömningarna. En analys och sannolikhetsbedömning av svaren görs dock även med hjälp av annan statistik och med hänsyn till andra faktorer som påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden.

10.1.3 Urval och svarsfrekvenser

Basen för Arbetsförmedlingens prognoser är intervjuer med ett representativt urval av arbetsställen^[3] hämtade från Statistiska centralbyråns (SCB) företagsregister. Från och med 2013 avser urvalen arbetsställen med minst fem anställda. För arbetsställen med fler än 100 anställda är undersökningen en totalundersökning. Urvalet är stratifierat utifrån

^[3] Med arbetsställe avses ett företags lokala arbetsplats.

näringsgren (enligt SNI 2007), arbetsställestorlek^[4] och region. Samma urval används normalt i ett år (två prognostillfällen) innan det byts ut mot ett nytt. Urvalet är anslutet till SCB:s Samu-system.

För att vara en urvalsundersökning är antalet intervjuade arbetsställen stort vilket gör att tillförlitligheten totalt sett bedöms som god. I den senaste undersökningen ingick 410 arbetsställen inom det privata näringslivet i Kronobergs län och svarsfrekvensen blev 82 procent. Det sker även intervjuer med representanter för olika verksamhetsområden i landets samtliga kommuner och landsting samt med ett antal statliga arbetsgivare. I den senaste undersökningen ingick 60 offentliga arbetsgivare i urvalet i Kronobergs län och svarsfrekvensen uppgick till 81 procent.

^[4] Urvalet är fördelat på följande storleksklasser: 5-9, 10-19, 20-49, 50-99 samt 100- anställda.

10.2 Bilaga 2 Definitioner

10.2.1 Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator för näringslivet

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator visar arbetsgivarnas bedömningar av hur efterfrågeläget kommer att utvecklas under de kommande 6 månaderna. Indikatorn bygger på underlag från Arbetsförmedlingens intervjuundersökning och presenteras för det privata näringslivet. Värdet 100 motsvarar det historiska genomsnittet, och indikerar därmed ett normalt förväntningsläge. Värden över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

10.2.2 Nettotal

Nettotalen är ett mått på arbetsgivarnas förväntningsläge. Talen beräknas som den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor och tjänster kommer att öka minus den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan kommer att minska.

10.2.3 Inskrivna arbetslösa

Inskrivna arbetslösa är summan av öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik tillhör inte Sveriges officiella statistik. Den officiella arbetslöshetsstatistiken redovisas av Statistiska centralbyrån (SCB) i deras Arbetskraftsundersökning (AKU).

10.2.4 Registerbaserad arbetskraft

Den registerbaserade arbetskraften utgörs av:

1. Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS).
2. Öppet arbetslösa (inskrivna på Arbetsförmedlingen).
3. Personer i program med aktivitetsstöd (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

Den registerbaserade arbetskraften används för att redovisa andelen arbetslösa i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Samtliga uppgifter avser åldersgruppen 16-64 år.

10.3 Bilaga 3 Arbetslöshetens sammansättning

Inskrivna arbetslösa 16-64 år som andel av registerbaserad arbetskraft i respektive grupp, genomsnitt av kvartal 4 2017 och kvartal 1 2018, Kronobergs län

Kommun	Totalt 16-64 år	Kvin-nor	Män	Unga 18-24 år	Äldre 55-64 år	Inrikes födda	Utrikes födda	Utbildning		
								Högst för-gymnasia I	Gym-nasial	Efter-gymnasia I
Uppvidinge	9,3	9,5	9,1	11,1	4,5	3,2	32,0	22,4	5,0	8,4
Lessebo	15,1	15,3	14,9	20,0	8,2	4,2	45,9	36,1	7,6	12,6
Tingsryd	8,0	8,1	7,8	13,4	4,8	3,6	32,6	21,8	4,4	7,9
Alvesta	8,5	8,9	8,1	14,5	4,8	3,1	29,9	24,2	4,9	6,5
Älmhult	8,1	8,2	8,1	13,5	5,3	3,5	24,1	22,6	5,5	6,8
Markaryd	10,4	10,5	10,3	14,5	5,9	3,8	32,1	23,9	6,2	10,0
Växjö	8,3	7,9	8,6	10,8	6,5	3,6	26,8	29,7	6,6	5,2
Ljungby	6,6	6,7	6,5	7,8	4,6	3,1	21,1	20,8	4,3	5,5
Länet	8,4	8,3	8,5	11,6	5,7	3,5	27,9	26,1	5,7	6,0
Riket	7,4	7,0	7,7	9,8	6,4	3,9	21,5	22,7	5,9	4,9

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Kronobergs län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser kan du läsa mer om vårt prognosarbete. Där hittar du även arbetsmarknadsutsikter för alla län och för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Där beskriver vi jobbmöjligheterna på ett och fem års sikt för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden.

I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå. I broschyren *Jobbmöjligheter*, som publiceras länsvis, presenteras yrkesprognoser på regional nivå.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenteras i december 2018.

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm
Telefon 0771-60 00 00
www.arbetsformedlingen.se